

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ανθούλα-Ελευθερία Ανδρεσάκη

**Οι λειτουργίες του *έτσι* στην νέα ελληνική, στο πλαίσιο της θεωρίας της
Κειμενικής Γραμματικής.**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2016

Ανθούλα - Ελευθερία Ανδρεσάκη

Οι λειτουργίες του *έτσι* στην νέα ελληνική, στο πλαίσιο της θεωρίας της Κειμενικής
Γραμματικής.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΟΠΤΡΙΑ: Α. Μόζερ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Σ. Κουτσουλέλου

Α. Μόζερ

Ε. Παναρέτου

1. Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση των λειτουργιών που εμφανίζει το *έτσι* στην νέα ελληνική. Ενώ η παραδοσιακή γραμματική κατατάσσει το *έτσι* στα επιρρήματα η λειτουργία του δεν είναι πάντα επιρρηματική. Συγκεκριμένα στην γραμματική του Τριανταφυλλίδη (2002: 195-196) το *έτσι* κατατάσσεται στα τροπικά επιρρήματα και στα συσχετικά εφόσον λειτουργεί ως απάντηση στο ερωτηματικό τροπικό επίρρημα *πώς*;. Ήδη όμως οι Γεωργακοπούλου και Γούτσος (1999) αναγνωρίζουν ότι το *έτσι* λειτουργεί ως κειμενικός δείκτης, όταν εμφανίζεται στην αρχή της πρότασης και στην αρχή περιόδου. Σε αυτήν την περίπτωση το *έτσι* δεν έχει την αρχική του λεξική σημασία, αλλά μια πιο διαδικαστική σημασία.

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας. Αρχικά γίνεται μια παρουσίαση των κυριότερων ορισμών που έχουν διατυπωθεί για τους δείκτες λόγου και μετά σημειώνονται τα χαρακτηριστικά στα οποία συμφωνούν όλοι οι ορισμοί. Ύστερα παρουσιάζονται οι διαφορετικές απόψεις για τον τρόπο ανάπτυξης των δεικτών λόγου και μια νέα πρόταση που προτείνεται από τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine et al. (2013). Μετά το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας γίνεται παρουσίαση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε. Στην τέταρτη ενότητα πραγματοποιείται διαχρονική μελέτη των λειτουργιών και της μορφής του *έτσι* από την αρχαία ελληνική μέχρι σήμερα και στην πέμπτη ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συγχρονικής αναζήτησης του *έτσι* στο Σώμα Ελληνικών Κειμένων. Στην τελευταία ενότητα συνοψίζονται τα συμπεράσματα της εργασίας και τίθενται ερωτήματα για την προέκτασή της.

2. Θεωρητικό υπόβαθρο

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας. Αρχικά γίνεται προσπάθεια οριοθέτησης της κατηγορίας των δεικτών λόγου με την παράθεση των ορισμών που έχουν διατυπωθεί μέχρι τώρα, καθώς και την περιγραφή των βασικών τους χαρακτηριστικών. Ύστερα παρουσιάζονται και αναλύονται τέσσερις διαφορετικές προτάσεις που έχουν διατυπωθεί για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου. Στην τελευταία υποενότητα περιγράφεται μια νέα πρόταση η οποία έχει διατυπωθεί από τον Heine (2013), καθώς και η θεωρία της *Κειμενικής Γραμματικής* (Discourse Grammar) στην οποία το πλαίσιο αναπτύχθηκε αυτή η πρόταση.

2.1. Ορισμός των δεικτών λόγου

Ο όρος *δείκτης λόγου* που αντιστοιχεί στον αγγλικό όρο *discourse marker* έχει μελετηθεί στο πλαίσιο διαφορετικών προσεγγίσεων, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των μελετητών για τη φύση του και τα βασικά του χαρακτηριστικά. Στην αγγλική βιβλιογραφία οι δείκτες λόγου αναφέρονται και με άλλα ονόματα εκτός από το όνομα *discourse marker*, όπως *discourse connective* «συνδετικό λόγου», *pragmatic marker* «πραγματολογικός δείκτης» ή *pragmatic particle* «πραγματολογικό τεμάχιο».

Το περιεχόμενο των παραπάνω όρων άλλες φορές διαφέρει και άλλες φορές όχι, καθιστώντας τους όρους εναλλακτικούς. Δηλαδή, πολλοί ερευνητές ορίζουν ως δείκτες λόγου τα γλωσσικά στοιχεία τα οποία άλλοι τα ονομάζουν πραγματολογικά τεμάχια και άλλοι πραγματολογικούς δείκτες αποδίδοντάς τους τα ίδια χαρακτηριστικά. Άλλοι, όπως ο Fraser (1990: 383-386), κάνουν διάκριση μεταξύ δεικτών λόγου και πραγματολογικών δεικτών και άλλοι θεωρούν τους δεύτερους υποκατηγορία των πρώτων.

Ο Levinson στο έργο του *Pragmatics* (1983) ασχολείται με τη μελέτη των *δεικτών λόγου* (discourse markers) θεωρώντας τους ως μια κατηγορία *δείξης* (deixis). Στις μέχρι τότε τρεις κατηγορίες δείξης, την προσωπική, τη χωρική και τη χρονική ο Levinson προσθέτει και άλλες δύο κατηγορίες, την κειμενική και την κοινωνική δείξη. Στην κειμενική δείξη εντάσσει λέξεις και φράσεις μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η αναφορά σε προηγούμενα ή επόμενα τμήματα του λόγου. Ένα παράδειγμα κειμενικής δείξης στην ελληνική αποτελεί η έκφραση: *όπως παραπάνω*, με την οποία παραπέμπουμε σε προηγούμενα τμήματα του κειμένου. Ωστόσο, υπάρχει αμφιβολία για την αναγνώριση αυτών των περιπτώσεων ως ξεχωριστών κατηγοριών δείξης, καθώς πολλοί εντάσσουν την κειμενική δείξη στην χωρική και την κοινωνική δείξη στην προσωπική.

Οι Halliday & Hasan στο *Cohesion in English* (1976) ασχολούνται με την έννοια της *συνοχής* (cohesion), η οποία αναφέρεται στις σημασιολογικές σχέσεις που υπάρχουν σε ένα κείμενο και του δίνουν την ιδιότητα του κειμένου. Συνοχή σε ένα κείμενο υπάρχει όταν η ερμηνεία ενός συστατικού εξαρτάται από την παρουσία ενός άλλου. Δηλαδή, το ένα συστατικό προϋποθέτει το άλλο, με την έννοια ότι δεν μπορεί να αποκωδικοποιηθεί από τον ακροατή παρά μόνο σε σχέση με αυτό (1976: 4). Διακρίνουν πέντε μηχανισμούς επίτευξης της συνοχής: την προσωπική αναφορά, την έλλειψη, την υποκατάσταση, τη συνδετικότητα και τη λεξική συνοχή.

Η συνοχή είναι μια σημασιολογική σχέση η οποία όμως γίνεται αντιληπτή μέσω του λεξικογραμματικού συστήματος. Κάποιες μορφές συνοχής γίνονται αντιληπτές μέσω της γραμματικής και άλλες μέσω του λεξιλογίου. Έτσι, οι Halliday και Hasan (1976: 6) κάνουν διάκριση ανάμεσα στη λεξική και στη γραμματική συνοχή, ανάλογα με τον τρόπο που αυτή γίνεται αντιληπτή.

Η *συνδετικότητα* (conjunction) σε αντίθεση με τους υπόλοιπους μηχανισμούς ανήκει στα όρια μεταξύ γραμματικής και λεξικής συνοχής και δείχνει πώς αυτό που προηγείται συνδέεται με εκείνο που έπεται. Ωστόσο, τα συνδετικά στοιχεία δεν είναι μηχανισμοί που μας μεταφέρουν ευθέως σε προηγούμενα ή επόμενα κομμάτια του κειμένου, αλλά εκφράζουν σημασίες που προϋποθέτουν την ύπαρξη άλλων συστατικών στο λόγο. Οι Halliday & Hasan (1976: 238-239) προτείνουν τέσσερις κατηγορίες συνεκτικών σχέσεων που δηλώνονται με τη συνδετικότητα: την *προσθετική* (additive), την *αιτιακή* (causative), τη *χρονική* (temporary) και την *αντιθετική* (adversative). Οι σχέσεις συνδετικότητας είναι εξωτερικές, δηλαδή εντάσσονται στην αναπαραστατική λειτουργία της γλώσσας, ή εσωτερικές, δηλαδή εντάσσονται στη διαπροσωπική λειτουργία της γλώσσας. Η κατηγορία των συνδετικών στοιχείων διευρύνεται με τους *συνεχιστές* (continuatives), μια κατηγορία της οποίας τα χαρακτηριστικά αντιστοιχούν σε αυτά των δεικτών λόγου. Οι συνεχιστές, όπως το *well* «λοιπόν» και το *now* «τώρα» στην αγγλική γλώσσα δεν αποτελούν γραμματική κατηγορία και φέρουν διαφορετικό επιτονισμό από το κείμενο που προηγείται και έπεται (1976: 268-269).

Η Schiffrin (1987: 31) στο έργο της *Discourse Markers* διατυπώνει για πρώτη φορά τον ορισμό των δεικτών λόγου, σύμφωνα με τον οποίο οι δείκτες λόγου είναι *διαδοχικά εξαρτημένα στοιχεία που εγκλείουν ενότητες του λόγου*. Ορίζει τους δείκτες λόγου σε σχέση με μονάδες του λόγου και όχι ως προτασιακές, εκφωνηματικές ή τονικές μονάδες. Το πρώτο χαρακτηριστικό των δεικτών λόγου, όπως προκύπτει από τον ορισμό, είναι η διαδοχική εξάρτηση, η οποία αναφέρεται στη λειτουργία τους να σηματοδοτούν την οπτική του ομιλητή αναφορικά με ό,τι προηγείται ή με ό,τι έπεται. Το δεύτερο χαρακτηριστικό, η έγκλειση μονάδων του λόγου, αναφέρεται στη θέση των δεικτών λόγου. Η έγκλειση ορίζεται ως μια λειτουργία που είναι και καταφορική και αναφορική, είτε ο δείκτης βρίσκεται σε αρκτική είτε σε τελική θέση. Σύμφωνα με τη Schiffrin (1987: 40), οι δείκτες λόγου συνδέουν ένα εκφώνημα όχι μόνο με το συγκεκριμένο, αλλά και με το περικείμενο, δηλαδή με το επικοινωνιακό γεγονός και τους συμμετέχοντες σε αυτό, αποτελώντας δείκτες εμπλοκής.

Τα επίπεδα λόγου στα οποία λειτουργούν οι κειμενικοί δείκτες, σύμφωνα με τη Schiffrin (1987) είναι: η δομή εναλλαγής (exchange structure), η δομή δραστηριότητας (action structure), η αναπαραστατική δομή (ideational structure), το πλαίσιο συμμετοχής (participation framework) και η πληροφοριακή κατάσταση (information state). Κάθε κειμενικός δείκτης έχει τη δυνατότητα να λειτουργεί σε περισσότερα από ένα πεδία, αλλά ένα από αυτά έχει τον κύριο ρόλο. Λειτουργία του κειμενικού δείκτη είναι να ανιχνεύει τα επίπεδα και να δίνει τις συντεταγμένες συμμετοχής (participation coordinates), ανάλογα με το αν εστιάζει στον ομιλητή ή στον ακροατή, και τις συντεταγμένες συγκεκριμένου (contextual coordinates), ανάλογα με το αν αναφέρεται σε αυτό που προηγείται ή σε αυτό που έπεται. Έτσι, το περιεχόμενο στο οποίο οι δείκτες εντοπίζουν ένα εκφώνημα περιλαμβάνει και τους συμμετέχοντες και το κείμενο.

Η Schiffrin (1987:328) προτείνει τέσσερα κριτήρια τα οποία επιτρέπουν σε μια έκφραση να χρησιμοποιείται ως δείκτης λόγου. Σύμφωνα με αυτά η έκφραση πρέπει:

1. Να είναι συντακτικά αποκομμένη από την πρόταση.
2. Να χρησιμοποιείται, συνήθως, στην αρχή του εκφωνήματος.
3. Να έχει ένα εύρος προσωδιακών σχημάτων.
4. Να μπορεί να λειτουργεί και στα τοπικά και στα γενικά επίπεδα του λόγου και σε διαφορετικά επίπεδα λόγου.

Μετά τη μελέτη της Schiffrin ακολούθησαν πολυάριθμες μελέτες των δεικτών λόγου τόσο συγχρονικές όσο και διαχρονικές. Μια διαφορετική προσέγγιση των δεικτών λόγου αποτελεί η Θεωρία της Συνάφειας (Relevance Theory), η οποία προτείνεται από τους Sperber & Wilson (1995). Η θεωρία αυτή εστιάζει στις προσδοκίες που δημιουργεί ένα επικοινωνιακό γεγονός, λόγω των γνώσεων που έχει για αυτό ο αποδέκτης των εκφωνημάτων. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, η συνάφεια είναι ανάλογη των συμφραστικών αποτελεσμάτων και αντιστρόφως ανάλογη του κόστους επεξεργασίας από τον αποδέκτη. Δηλαδή, όσο περισσότερα είναι τα συμφραστικά αποτελέσματα και όσο μικρότερο το κόστος επεξεργασίας από τον αποδέκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η συνάφεια του εκφωνήματος με τις προσδοκίες του. Η θεωρία της συνάφειας θεωρεί ότι ο ομιλητής πρέπει να καθοδηγεί τον ακροατή με τη χρήση των δεικτών λόγου να ανιχνεύει τις προθέσεις του. Στο ίδιο γνωσιακό πλαίσιο κινείται και η Blakemore (1987, 1992, 2002) η οποία εφαρμόζει τη Θεωρία της Συνάφειας των Sperber & Wilson (1995) στους

δείκτες λόγου, τους οποίους τους θεωρεί ως οδηγό για τον ακροατή, έτσι ώστε να πετύχει ο ομιλητής την επιθυμητή ερμηνεία του εκφωνήματος.

Ο Fraser (1998) κινούμενος κι αυτός στο πλαίσιο της γνωσιακής γλωσσολογίας θεωρεί τους δείκτες λόγου *λεξικές εκφράσεις* (lexical expressions). Αν και προέρχονται από τις κατηγορίες των συνδέσμων, επιρρημάτων και προθετικών φράσεων, στην πρόταση δεν παίζουν το ρόλο που υπαγορεύουν αυτές οι κατηγορίες, αλλά είναι αποκομμένες από το λογικο-προτασιακό περιεχόμενο της πρότασης (1998: 302). Ο Fraser τονίζει ότι οι δείκτες λόγου έχουν σημασία με διαδικαστικό (procedural) χαρακτήρα και όχι εννοιακό (conceptual). Λειτουργία τους είναι να σηματοδοτούν τη σχέση ανάμεσα στο τμήμα λόγου που εισάγουν και στο προηγούμενο.

Οι Jucker and Ziv (1998: 3) βασισμένοι στα χαρακτηριστικά των δεικτών λόγου που είχε προτείνει πρώτη η Brinton (1996: 33-35) αναδιατυπώνουν στην παρακάτω λίστα τα βασικά χαρακτηριστικά τους:

1. Φωνολογικά και λεξικά χαρακτηριστικά:
 - α. Είναι μικροί και φωνολογικά μειωμένοι.
 - β. Αποτελούν ξεχωριστή τονική ομάδα.
 - γ. Είναι οριακές μορφές και ως εκ τούτου είναι δύσκολο να ενταχθούν μέσα σε μια παραδοσιακή λεξική κατηγορία.
2. Συντακτικά χαρακτηριστικά:
 - α. Περιορίζονται σε αρχική θέση.
 - β. Μπορούν να εμφανιστούν έξω από την συντακτική δομή ή να συνδέονται χαλαρά με αυτήν.
 - γ. Είναι προαιρετικοί.
3. Σημασιολογικά χαρακτηριστικά
 - α. Έχουν λίγο ή καθόλου προτασιακό νόημα.
4. Λειτουργικά χαρακτηριστικά
 - α. Εμφανίζουν πολυλειτουργικότητα, αφού λειτουργούν σε διάφορα γλωσσικά επίπεδα ταυτόχρονα.
5. Κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά.
 - α. Είναι χαρακτηριστικά του προφορικού και όχι του γραπτού λόγου.
 - β. Εμφανίζονται με υψηλή συχνότητα.
 - γ. Είναι στιγματισμένοι ως προς τη μορφή.
 - δ. Χρησιμοποιούνται κυρίως από τις γυναίκες.

Σε νεώτερες μελέτες ορισμένα από τα ανωτέρω κριτήρια έχουν αναθεωρηθεί ή τροποποιηθεί. Ως προς την προσωδία οι δείκτες λόγου είτε φέρουν δικό τους τόνο και βρίσκονται ανάμεσα σε παύσεις, είτε εκφέρονται άτονα χωρίς παύσεις και είναι φωνολογικά μειωμένοι (Αρχάκης 1996: 8). Ως προς τη συντακτική τους θέση, οι δείκτες εμφανίζονται σε αρχική θέση στο εκφώνημα και μεταβατική θέση στο κείμενο (Γεωργακοπούλου & Γούτσος, 2011: 125). Αν και η απουσία τους δεν μεταβάλλει τη σημασία του εκφωνήματος, δημιουργεί πρόβλημα στη συνοχή του κειμένου.

Τα κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά σε αντίθεση με τα υπόλοιπα δεν είναι διακριτικά χαρακτηριστικά των δεικτών λόγου, αλλά δευτερεύοντα. Οι ίδιοι οι Jucker & Ziv (1998: 4) υποστηρίζουν ότι αυτά καθιερώνονται μόνο όταν έχουν ανιχνευθεί τα υπόλοιπα. Οι δείκτες λόγου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εμφανίζονται περισσότερο στον προφορικό λόγο, αλλά όχι αποκλειστικά σε αυτόν. Υπάρχουν κείμενα σε γραπτό λόγο με στοιχεία προφορικότητας, αλλά και κειμενικά είδη που αναπαριστούν τον προφορικό λόγο σε γραπτό, όπως οι απομαγνητοφωνήσεις δικών (Lutzky 2006: 18).

Οι κειμενικοί δείκτες συχνά είναι στιγματισμένοι όταν εμφανίζονται στον γραπτό λόγο. Ωστόσο, η αρνητική ή θετική αξιολόγηση ενός δείκτη λόγου μπορεί να μην είναι σταθερή, αλλά να διαφέρει ανάλογα με το είδος του λόγου (προφορικός ή γραπτός), με το ύφος (επίσημο, ανεπίσημο) και με τον ομιλητή (φύλο, ηλικία). Για παράδειγμα, μπορεί ένας δείκτης λόγου να είναι στιγματισμένος όταν χρησιμοποιείται από άνδρες, ή όταν χρησιμοποιείται σε επίσημο κείμενο, ενώ σε διαφορετικό περιεχόμενο να μην είναι.

Ο Heine (2013: 1209) διατυπώνει πέντε κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός γλωσσικού στοιχείου ως δείκτη λόγου. Τα κριτήρια αυτά είναι τα επαρκή και η λίστα που παραθέτει δεν είναι εξαντλητική:

- α. Είναι συντακτικά ανεξάρτητα από το περιβάλλον τους .
- β. Είναι συνήθως αποσπασμένες προσωδιακά από την υπόλοιπη πρόταση.
- γ. Η σημασία τους είναι μη περιοριστική.
- δ. Η σημασία τους είναι διαδικαστική και όχι εννοιολογική - προτασιακή .
- ε. Δεν είναι σύνθετες λέξεις και κατά κανόνα είναι μικρές σε μέγεθος.

Ο Heine (2013:1209) επισημαίνει ότι μπορεί να μην εμφανίζονται όλα τα στοιχεία σε ορισμένους δείκτες λόγου. Τα τρία πρώτα κριτήρια είναι κοινά και σε άλλες κατηγορίες γλωσσικών στοιχείων, που τα ονομάζει *παρενθετικά στοιχεία*

(theticals), ενώ τα υπόλοιπα δύο είναι χαρακτηριστικά αποκλειστικά στους δείκτες λόγου.

Όσον αφορά την ελληνική βιβλιογραφία, σημαντική μελέτη, ανάμεσα σε άλλους, έχει πραγματοποιηθεί από τον Αρχάκη, ο οποίος στη διδακτορική του διατριβή (1996) μελετά τη λειτουργία του δείκτη λόγου *δηλαδή* και τη σχέση του με τις εκφράσεις *μ' άλλα λόγια, που σημαίνει, θέλω να πω, εννοώ, και (ή) μάλλον*. Ξεκινά έχοντας ως δεδομένο ότι οι δείκτες λόγου συμβάλλουν στη συγκρότηση του λόγου και ότι λειτουργούν στα διαφορετικά επίπεδα τα οποία διακρίνει η Schifffrin (1987) και ασχολείται με τον τρόπο οργάνωσης του λόγου και καθοδήγησης της ερμηνείας του. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η λειτουργία του *δηλαδή* είναι να ειδοποιεί για την παραγωγή ανακλαστικού λόγου, που αναφέρεται στο λόγο που προηγήθηκε.

Οι Γεωργακοπούλου & Γούτσος (2011: 122) συμφωνούν με τις δύο αρχές των δεικτών λόγου που ορίζει η Schifffrin (1987), δηλαδή τον ανισομορφισμό και την πολυλειτουργικότητα. Διαχωρίζουν τους συνδέσμους από τους δείκτες λόγου της ελληνικής γλώσσας, με κριτήριο τη θέση τους στην πρόταση, τις λειτουργίες τους και τα κειμενικά είδη στα οποία απαντούν συχνότερα. Έτσι, οι σύνδεσμοι στην ελληνική, απαντούν κυρίως στο εσωτερικό της πρότασης, ενώ οι δείκτες λόγου εμφανίζονται κυρίως στην αρχή της πρότασης και σε μεταβατικές θέσεις στο κείμενο. Επίσης, οι δείκτες λόγου εμφανίζονται σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη, όπως τα αφηγηματικά κείμενα και με μια προτίμηση στον προφορικό λόγο. Σε αντίθεση με τους συνδέσμους που έχουν συνήθως τοπικό, πληροφοριακό ρόλο, οι δείκτες λόγου υποδηλώνουν σχέσεις διαδοχικότητας, λογικής πληροφορίας και προθετικότητας ανάμεσα στις ενότητες του λόγου (Γεωργακοπούλου & Γούτσος, 2011: 122). Και στο Georgakopoulou & Goutsos (1998) υποστηρίζουν ότι στην ελληνική πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα στη συνδετικότητα σε προτασιακό και σε κειμενικό επίπεδο. Ενώ οι σύνδεσμοι λειτουργούν σε επίπεδο εκφωνήματος συνδέοντας συστατικά στο εσωτερικό της πρότασης, οι δείκτες λόγου υποδηλώνουν κειμενικές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα του λόγου.

Με βάση όλες τις παραπάνω μελέτες συμπεραίνουμε ότι τα χαρακτηριστικά στα οποία συμφωνούν οι περισσότεροι μελετητές είναι η απόσπαση των δεικτών από την προσωδία της υπόλοιπης πρότασης, η διαδικαστική τους σημασία, η πολυλειτουργικότητά τους, η θέση τους στην αρχή του εκφωνήματος και σε μεταβατικές θέσεις στο κείμενο και η συχνή παρουσία τους στον προφορικό λόγο. Αφού περιγράφηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά των δεικτών λόγου, ακολουθεί η

εξέταση των απόψεων που έχουν διατυπωθεί ως τώρα για τη διαδικασία ανάπτυξής τους.

2.2. Ο τρόπος ανάπτυξης των δεικτών λόγου.

Η ανάπτυξη των δεικτών λόγου είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει αρκετά τη βιβλιογραφία τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται τέσσερις διαφορετικές απόψεις για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου. Σύμφωνα με την πρώτη άποψη, η οποία υποστηρίζεται ανάμεσα σε άλλους από τους Traugott (1995a, 1995b), Brinton (2001) και Brinton & Traugott (2005), οι δείκτες λόγου προκύπτουν μέσα από τη διαδικασία της γραμματικοποίησης.

Σύμφωνα με την Traugott (1995a: 1) γραμματικοποίηση είναι η διαδικασία με την οποία ένα συστατικό με λεξική λειτουργία σε περιορισμένο πραγματολογικό και μορφοσυντακτικό πλαίσιο αποκτά γραμματική λειτουργία. Ο ορισμός αυτός αποτελεί μια δήλωση υπέρ της *μονοκατευθυντικότητας* (unidirectionality) της γραμματικοποίησης, εφόσον προβλέπει ότι τα στοιχεία με γραμματική λειτουργία δε θα γίνουν ξανά λεξικά. Η υπόθεση της μονοκατευθυντικότητας έχει χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για να αξιολογηθεί κατά πόσο κάποια αλλαγή είναι ή δεν είναι περίπτωση γραμματικοποίησης. Ωστόσο, ορισμένοι, όπως θα δούμε παρακάτω, αμφισβητούν αυτήν την υπόθεση.

Η Traugott (1995b) υποστηρίζει ότι οι εξελίξεις των *indeed* «πράγματι», *in fact* «στην πραγματικότητα», και *besides* «εκτός» φανερώνουν βασικά χαρακτηριστικά της γραμματικοποίησης, όπως η αποκατηγοριοποίηση, η φωνολογική μείωση, η γενίκευση, και άλλα πιο πρόσφατα αναγνωρισμένα χαρακτηριστικά, όπως η πραγματολογική ενίσχυση και η υποκειμενικοποίηση. Οι εξελίξεις ακολουθούν το εξής συνεχές (cline): «επιρρηματικό στο εσωτερικό του εκφωνήματος > προτασιακό επιρρηματικό > συστατικό-τεμάχιο του λόγου» και συνεπάγονται αύξηση της συντακτικής ελευθερίας και του πεδίου εφαρμογής σε αντίθεση με το ονοματικό και το ρηματικό συνεχές. Σύμφωνα με την Traugott (1995a: 1), η μειωμένη συντακτική ελευθερία και το περιορισμένο εύρος δεν αποτελούν βασικά κριτήρια για τη γραμματικοποίηση. Ένα παράδειγμα αυτής της εξέλιξης είναι το εξής (Ernst 1984: 202, όπως αναφέρεται στο Traugott 1995b: 6):

(1)	α. She spoke <u>well</u> .	Επίρρημα
	β. <u>Well</u> , she spoke.	Δείκτης λόγου

Η Brinton (2001: 193) θεωρεί επίσης την ανάπτυξη πραγματολογικών δεικτών ως μια περίπτωση γραμματικοποίησης, αφού αυτή εμφανίζει τα περισσότερα, αν όχι όλα τα χαρακτηριστικά της γραμματικοποίησης, όπως η αποκατηγοριοποίηση, η φωνολογική μείωση, η αποσημασιοποίηση, η πραγματολογική ενδυνάμωση, η υποκειμενικοποίηση και η απόκλιση. Παραδέχεται ότι η ανάπτυξη των δεικτών λόγου συχνά δεν ακολουθεί πιστά όλα τα χαρακτηριστικά της γραμματικοποίησης. Πρώτον, οι πραγματολογικοί δείκτες παραβιάζουν το κριτήριο της *συμπύκνωσης* (Lehmann 1995: 143-7), καθώς στην απόκτηση πραγματολογικών εννοιών, επεκτείνονται αντί να συρρικνώνονται στο πεδίο εφαρμογής (Brinton 2001: 194). Δεύτερον, οι δείκτες παραβιάζουν το κριτήριο της συντακτικής *παγίωσης* που προτείνει ο Lehmann (1995: 158-160) και τρίτον, οι δείκτες ξεκινούν ως συντάγματα, ή πλήρεις κατασκευές, παρά ως μεμονωμένες λεξικές μονάδες (Brinton 2001: 194), γεγονός που είναι αντίθετο με το χαρακτηριστικό της γραμματικοποίησης, όπως αυτή ορίζεται παραδοσιακά. Ωστόσο, υποστηρίζει ότι οι δείκτες λόγου προκύπτουν μέσα από τη γραμματικοποίηση.

Οι Brinton & Traugott (2005) θεωρούν ότι μερικοί φραστικοί δείκτες λόγου δεν είναι προϊόντα λεξικοποίησης, σε αντίθεση με ό,τι πιστεύεται, αλλά γραμματικοποίησης. Μια κατηγορία τέτοιων δεικτών λόγου αποτελούν ορισμένοι τύποι παρενθετικών σχολιαστικών εκφράσεων, όπως το *I believe* «πιστεύω», *I think* «νομίζω», *you know* «ξέρεις». Φραστικούς δείκτες λόγου αποτελούν και αρκετά σύνθετα επιρρηματικά της αγγλικής, που παρουσιάζουν κάποιο βαθμό συγχώνευσης, όπως τα *indeed* «πράγματι», *in fact* «στην πραγματικότητα» και άλλα. Οι Quirk et al. (1985: 1114-1115) παρατηρούν ότι οι φράσεις αυτές μπορούν να εκφράζουν τη βεβαιότητα ή τη συμβατική παραχώρηση του ομιλητή, τη συναισθηματική του στάση προς το περιεχόμενο της πρότασης, ή να χρησιμοποιούνται για να τραβήξουν την προσοχή του ακροατή, δηλαδή, έχουν χαρακτηριστικά που συνήθως αναγνωρίζονται στους δείκτες λόγου (Brinton & Traugott 2005: 137).

Οι παραπάνω φράσεις έχουν υποστεί πολλές μεταβολές που αποτελούν χαρακτηριστικά κριτήρια της γραμματικοποίησης. Οι Thompson & Mulac (1991: 323-325) υποστηρίζουν ότι η αλλαγή από το *I think that* στο επιστημικό παρενθετικό *I think* περιλαμβάνει αλλαγές που ταιριάζουν στα κριτήρια γραμματικοποίησης που προτείνει ο Hopper (1991), όπως η στρωμάτωση, η απόκλιση, η εξειδίκευση και η αποκατηγοριοποίηση.

Από την άλλη πλευρά, οι δείκτες λόγου δεν εμφανίζουν δύο από τα κριτήρια γραμματικοποίησης που προτείνει ο Lehmann (1995), το μειωμένο συντακτικό εύρος και την παγίωση. Ο λόγος για τον οποίο δεν εμφανίζουν μειωμένο συντακτικό εύρος είναι ότι οι δείκτες έχουν πεδίο εφαρμογής σε εκτάσεις του λόγου πέρα από την πρόταση. Ωστόσο, το μειωμένο πεδίο εφαρμογής έχει αμφισβητηθεί ως κριτήριο γραμματικοποίησης γενικά (Tabor & Traugott 1998) αλλά και συγκεκριμένα στην περίπτωση της γραμματικοποίησης των δεικτών λόγου (Traugott 1995b, Brinton 1996b: 274). Το κριτήριο της παγίωσης του Lehmann, δηλαδή η απώλεια συντακτικής μεταβλητότητας (1995 [1982]: 158-160), είναι επίσης προβληματικό σε σχέση με τη γραμματικοποίηση των δεικτών λόγου, δεδομένου ότι οι δείκτες μπορεί συχνά να εμφανίζουν κινητικότητα στην πρόταση (Traugott 1995b, Brinton 1996b).

Αν και οι μεταβολές μέσα από τις οποίες προκύπτουν οι δείκτες λόγου ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με τα κριτήρια της γραμματικοποίησης, υπάρχουν μελετητές που αμφισβητούν αυτήν την υπόθεση και θεωρούν την ανάπτυξη των δεικτών λόγου ως περίπτωση πραγματικοποίησης ή λεξικοποίησης.

Για τη σχέση γραμματικοποίησης και πραγματικοποίησης έχουν διατυπωθεί τρεις προτάσεις. Μελετητές, όπως οι Erman & Kotsinas (1993), Aijmer (1997), Günthner (1999), Frank-Job (2006), Ocampo (2006) και Norde (2009), υποστηρίζουν ότι οι δείκτες λόγου προκύπτουν από τη διαδικασία της πραγματικοποίησης. Θεωρούν ότι η γραμματικοποίηση και η πραγματικοποίηση είναι δύο διαφορετικά φαινόμενα που πρέπει να μελετώνται και να περιγράφονται ξεχωριστά. Άλλοι μελετητές υποστηρίζουν ότι όταν μια λεξική έκφραση υφίσταται γραμματικοποίηση, μπορεί είτε να προκύψει πραγματικοποίηση, είτε κανονική γραμματικοποίηση, δηλαδή σε αυτήν την περίπτωση η πραγματικοποίηση θεωρείται υποκατηγορία της γραμματικοποίησης (Wischer 2000, Barth and Couper-Kuhlen 2002: 357) και άλλοι ισχυρίζονται ότι δεν υπάρχει καθόλου η πραγματικοποίηση (Traugott 1995a, Traugott and Dasher 2002, Brinton & Traugott 2005: 136-40, Brinton 2008, Diewald 2011a, 2011b).

Αυτοί που υποστηρίζουν ότι οι δείκτες λόγου προκύπτουν από πραγματικοποίηση στηρίζουν αυτήν την άποψη στο ότι οι δείκτες φαίνονται να βρίσκονται εκτός της δομής της πρότασης. Σύμφωνα με τους Erman & Kotsinas (1993) και Aijmer (1996) οι δείκτες λόγου όπως το *I think* δεν ταιριάζουν σε κατηγορίες που θεωρείται ότι είναι μέρος της γραμματικής, αλλά καταλαμβάνουν μια θέση εκτός της πρότασης και λειτουργούν πραγματολογικά (παράδειγμα 2). Η

πραγματοποίηση εδώ αναφέρεται στη διαδικασία, όπου οι δείκτες φανερώνουν τη στάση του ομιλητή προς τον ακροατή. Πρόκειται για τη διαδικασία με την οποία ένα σύνταγμα, ή ένας λεξικός τύπος, σε συγκεκριμένο περιεχόμενο αλλάζει την προτασιακή του σημασία, για χάρη μιας μετεπικοινωνιακής σημασίας (Frank-Job 2006: 361).

(2) *I think* that John is not going to come tonight. Μονάδα της πρότασης

πραγματοποίηση

John *I think* is not going to come tonight.

Δείκτης λόγου

Σύμφωνα με αυτήν την οπτική μια λεξική έκφραση, είτε υφίσταται γραμματικοποίηση και μετατρέπεται σε γραμματική έκφραση, είτε υφίσταται πραγματοποίηση και μετατρέπεται σε δείκτη λόγου. Με αυτόν τον τρόπο, τα πραγματολογικά στοιχεία θεωρούνται ότι είναι προαιρετικά στην πρόταση, σε αντίθεση με τις γραμματικοποιημένες μορφές που αποτελούν υποχρεωτικό μέρος του γραμματικού «πυρήνα» (Aijmer 1996: 3).

Ωστόσο, έχει αποδειχθεί ότι πολλές βασικές γραμματικές κατηγορίες, όπως η όψη, ο χρόνος και η διάθεση φέρουν υπό όρους μη πραγματολογικές έννοιες. Αν και οι δείκτες λόγου έχουν κυρίως πραγματολογική έννοια και περισσότερα από ένα πεδία εφαρμογής στην πρόταση, σύμφωνα με τους Traugott και Dasher (2002: 158-159) είναι αδύνατο να αμφισβητούμε ότι αποτελούν μέρος της δομής της πρότασης, δηλαδή δεν πρόκειται για μεταγραμματικά στοιχεία.

Η τρίτη θεωρία για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου με εκπροσώπους τους Barth-Weingarten & Couper-Kühlen (2002) υποστηρίζει ότι οι μεταβολές που συμβαίνουν κατά την ανάπτυξη των δεικτών λόγου αποτελούν *οριακά φαινόμενα*. Δηλαδή, ενώ οι αλλαγές αυτές ως ιστορικές διαδικασίες φαίνεται να έχουν πολλά κοινά με την γραμματικοποίηση, στερούνται κάποια σημαντικά στοιχεία της (Giacalone Ramat & Hopper 1998:1). Οι Barth-Weingarten & Couper-Kühlen (2002) αναφέρουν ότι το αγγλικό *though* «όμως» ως τελική έκφραση- δείκτης παραχώρησης δεν είναι αποτέλεσμα ούτε γραμματικοποίησης, ούτε πραγματοποίησης. Για το ζήτημα της φύσης της γραμματικοποίησης δεικτών λόγου προτείνουν την αντιμετώπιση της έννοιας της γραμματικοποίησης ως ένδειξης πρωτοτυπίας. Η

πρόταση αυτή διαφέρει από τις δύο πρώτες προσεγγίσεις, όχι ως προς την ανάλυση των δεικτών, αλλά ως προς την αντίληψη της φύσης της γραμματικοποίησης. Σύμφωνα με την Onodera (2011: 2-3) η πρόταση αυτή εξηγεί, γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις απαντούν μόνο κάποια από τα κριτήρια του Lehmann και όχι όλα. Από την εξέταση του *though* προκύπτει ότι τα περισσότερα φαινόμενα που παρατηρούνται στην ανάπτυξη του δε συμφωνούν με τα κριτήρια του Lehmann. Συγκεκριμένα, οι δείκτες λόγου, συνήθως εμφανίζουν αύξηση εύρους και όχι συμπίκνωση σε σχέση με τα τεμάχια από τα οποία προέρχονται. Επίσης οι δείκτες λόγου εμφανίζουν ανεξαρτησία από την πρόταση στην οποία βρίσκονται και όχι συγχώνευση, δεν εμφανίζουν απώλεια παραδειγματικής μεταβλητότητας, ούτε συντακτική παγίωση, ενώ σπάνια εμφανίζουν φωνολογική μείωση (Barth-Weingarten&Couper-Kühlen 2002: 356-357).

Ο Campbell (1991) στη μελέτη των εσθονικών δεικτών λόγου *er* και *es* υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη τους είναι αποτέλεσμα λεξικοποίησης. Οι υποστηρικτές της υπόθεσης της λεξικοποίησης προβάλλουν ως επιχείρημα ότι οι δείκτες λόγου εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά της συγχώνευσης και της σημασιολογικής μετακίνησης. Η ανάπτυξη όμως των δεικτών λόγου χαρακτηρίζεται και από την αποκατηγοριοποίηση, που είναι χαρακτηριστικό της γραμματικοποίησης και όχι της λεξικοποίησης. Επίσης, σε αντίθεση με τα αποτελέσματα της λεξικοποίησης, οι δείκτες λόγου συνήθως δεν ανήκουν σε μια μεγάλη λεξική κατηγορία, όπως το ρήμα, το επίθετο και το ουσιαστικό. Η μόνη κατηγορία με την οποία έχουν ομοιότητες είναι εκείνη του επιρρήματος (Brinton & Traugott 2005: 140).

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάστηκαν τέσσερις απόψεις για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου. Η πρώτη υποστηρίζει ότι οι δείκτες λόγου είναι αποτέλεσμα γραμματικοποίησης, η δεύτερη ότι είναι αποτέλεσμα πραγματικοποίησης, η τρίτη υποστηρίζει ότι δεν πρόκειται για καθαρή γραμματικοποίηση ή πραγματικοποίηση αλλά για οριακά φαινόμενα και η τέταρτη ότι είναι αποτέλεσμα λεξικοποίησης. Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται μια νέα πρόταση για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου, η οποία έχει διατυπωθεί από τον Heine (2011, 2013) στο πλαίσιο της θεωρίας της *Κειμενικής Γραμματικής* (Discourse Grammar).

2.3. Απορρόφηση και γραμματικοποίηση: Η νέα πρόταση για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου.

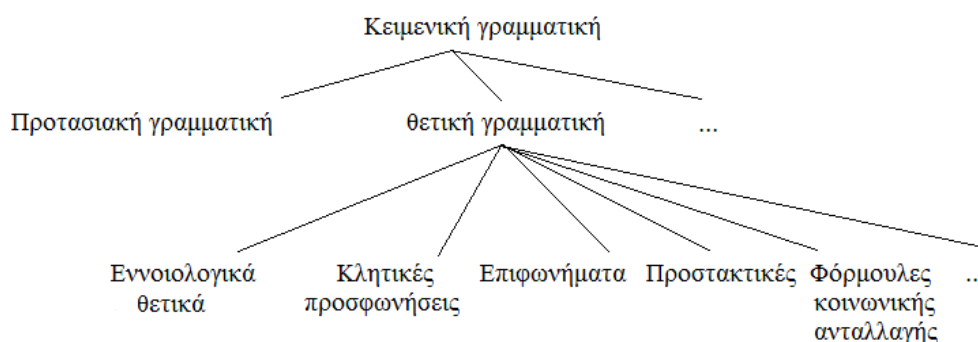
Ο Heine (2013) υποστηρίζει ότι ούτε η γραμματικοποίηση ούτε η πραγματικοποίηση είναι ικανές από μόνες τους ως διαδικασίες να οδηγήσουν στην κατανόηση της φύσης των δεικτών λόγου και εισάγει μια νέα πρόταση για την ερμηνεία της ανάπτυξής τους. Σύμφωνα με τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine et al. (2013) οι δείκτες λόγου είναι αποτέλεσμα δύο διαδικασιών, της *απορρόφησης* (cooptation) και της γραμματικοποίησης. Η απορρόφηση ορίζεται από τους ίδιους ως η διαδικασία κατά την οποία οι πληροφοριακές μονάδες, όπως οι προτάσεις, οι φράσεις ή οι λέξεις μεταφέρονται από το πεδίο της πρότασης ή αλλιώς από την προτασιακή γραμματική (sentence grammar) στο πεδίο οργάνωσης του κειμένου ή αλλιώς στη θετική γραμματική (thetical grammar). Αυτή η διαδικασία αποτελεί την προϋπόθεση για τη δημιουργία των δεικτών λόγου και είναι αναγκαία αλλά όχι επαρκής. Η γραμματικοποίηση είναι αυτή που όταν ακολουθήσει την απορρόφηση έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δεικτών λόγου.

Η Κειμενική Γραμματική, έτσι όπως περιγράφεται από τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine et al. (2013), βασίζεται στην υπόθεση ότι υπάρχουν δύο περιοχές οργάνωσης του λόγου, η *Προτασιακή Γραμματική* (Sentence Grammar) και η *Θετική Γραμματική* (Thetical Grammar). Η Προτασιακή Γραμματική οργανώνεται από συστατικά όπως οι προτάσεις, οι φράσεις, οι λέξεις και τα μορφήματα, καθώς και από συντακτικούς και μορφολογικούς μηχανισμούς που συνδέουν τα συστατικά μεταξύ τους. Η Θετική Γραμματική αποτελείται από ένα σύνολο θετικών μονάδων και δομών (theticals) και υπάρχει η δυνατότητα για κατασκευή νέων θετικών που μπορούν και αναδιατάσσονται για να δομούν τον λόγο (Kaltenböck et al. 2015).

Ο όρος *θετική γραμματική* και *θετικά στοιχεία* προκύπτουν αντίστοιχα από τους όρους *παρενθετική γραμματική* και *παρενθετικά στοιχεία* και δεν πρέπει να συγχέονται με την έννοια *θετικός* (positive). Οι Kaltenböck & Heine αντικατέστησαν τον όρο *παρενθετικός* με τον όρο *θετικός*, γιατί τα στοιχεία που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία δεν είναι όλα παρενθετικά, με την έννοια ότι δεν είναι απαραίτητα παρεμβλλόμενα στοιχεία ή δεν απαιτούν πάντα μια φράση ξενιστή. Τα θετικά στοιχεία μπορεί να προστίθενται στην περιφέρεια του εκφωνήματος, δεξιά ή αριστερά από αυτό ή μπορεί να σχηματίζουν και εκφωνήματα από μόνα τους. Επομένως, η βασική τους διαφορά από τα παρενθετικά στοιχεία είναι ότι ενώ αυτά παρεμβάλλονται πάντα στην πρόταση και τη διακόπτουν, τα θετικά στοιχεία μπορεί να προηγούνται ή να έπονται της πρότασης (Dik 1997: 379, Kaltenböck & Heine 2014: 351).

Η προτασιακή γραμματική είναι κατάλληλη για την παρουσίαση προτασιακών πληροφοριών σε γραμμική μορφή, στηριζόμενη σε μηχανισμούς όπως είναι η δομή της πρότασης, η δομή της φράσης κ.λπ. Ως εκ τούτου, είναι υπεύθυνη για τη γραμμική ανάπτυξη των ιδεών και την εξέλιξη της επικοινωνίας έχοντας κάποιο μεγαλύτερο επικοινωνιακό στόχο. Για παράδειγμα η αναφορά ενός συμβάντος, η αφήγηση μιας ιστορίας ή η στήριξη μιας υπόθεσης συνεπάγεται ένα ορισμένο ποσό σχεδιασμού. Η θετική γραμματική, από την άλλη πλευρά, επιδιώκει πιο άμεσους επικοινωνιακούς στόχους, συνήθως με τη μορφή μιας αυθόρμητης αντίδρασης στην κατάσταση του λόγου. Υπό αυτή την έννοια μπορεί να θεωρείται πιο διαδραστική.

Οι κατηγορίες της Θετικής γραμματικής σύμφωνα με τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine & Kaltenböck (2012) είναι *τα εννοιολογικά θετικά* (conceptual theticals), *οι κλητικές προσφωνήσεις* (vocative), *τα επιφωνήματα* (interjection), *οι προστακτικές* (imperative) και *οι φόρμουλες κοινωνικής ανταλλαγής* (formula of social exchange).

Σχήμα 1. Η Κειμενική Γραμματική (Kaltenböck et al. 2011, Heine 2013: 1217)

Οι θετικές μονάδες διαφέρουν από τις προτασιακές στη βάση των συντακτικών, σημασιολογικών και προσωδιακών τους χαρακτηριστικών, τα οποία σύμφωνα με τους Kaltenböck et al. (2011: 853) είναι τα εξής:

- α. Οι θετικές μονάδες είναι συντακτικά ανεξάρτητες.
- β. Είναι προσωδιακά αποκομμένα από το υπόλοιπο εκφώνημα.
- γ. Η σημασία τους είναι μη περιοριστική, δηλαδή δεν καθορίζεται από τη δομή της πρότασης.
- δ. Τείνουν να είναι κινητές ως προς τη θέση τους.
- ε. Η εσωτερική τους δομή κατασκευάζεται με τις αρχές της προτασιακής γραμματικής, αλλά μπορεί να είναι ελλειπτική.

Οι μονάδες της θετικής γραμματικής κατηγοριοποιούνται ανάλογα με τον τρόπο εμφάνισής τους και με τη μορφή τους στα αυθόρμητα ή στιγμιαία θετικά (instantaneous theticals), τα δομικά θετικά (constructional theticals) και τα στερεότυπα θετικά (formulaic theticals) (Heine, 2014).

Αυθόρμητα ή στιγμιαία θετικά

Τα αυθόρμητα θετικά μπορούν να σχηματίζονται ελεύθερα οποιαδήποτε στιγμή και οπουδήποτε και παρουσιάζουν λίγους περιορισμούς ως προς τη δομή και τη σημασία τους. Στο παρακάτω παράδειγμα ολόκληρη η πρόταση *μόλις έμαθα από την μαμά της* αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής. Είναι αποσπασμένη συντακτικά από την υπόλοιπη πρόταση και παρεμβάλλεται σε αυτήν. Τα στιγμιαία θετικά λόγω του ότι είναι αυθόρμητα εμφανίζονται κυρίως στον προφορικό λόγο.

(3) Η Ελένη - μόλις έμαθα από την μαμά της - πήρε το πτυχίο.

Δομικά θετικά

Πρόκειται για επαναλαμβανόμενες μορφοσυντακτικές δομές που μπορεί να έχουν σταθερά συστατικά. Περιπτώσεις δομικών θετικών είναι οι ερωτήσεις tag που προστίθενται για επιβεβαίωση.

(4) Θα έρθεις το καλοκαίρι να μας δεις, *έτσι δεν είναι;* (ερώτηση tag), κ.λπ.

Στερεότυπα θετικά

Είναι σε μεγάλο βαθμό ή εξ ολοκλήρου αμετάβλητες πληροφοριακές μονάδες. Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν μεταξύ άλλων οι φόρμουλες κοινωνικής ανταλλαγής και τα επιφωνήματα.

(5) Καλημέρα!

(6) Να 'σαι καλά, θα μιλήσουμε αύριο.

(7) *Ουάου*, πολύ όμορφο το φόρεμά σου!

Σύμφωνα με τη θεωρία της Κειμενικής γραμματικής, οι δείκτες λόγου, όπως αναφέρθηκε ήδη, προκύπτουν μέσα από μια διαδικασία που ονομάζεται *απορρόφηση* (cooptation) η οποία στη συνέχεια ακολουθείται από την γραμματικοποίηση. Ο

ορισμός αυτής της διαδικασίας δίνεται από τους Kaltenböck et al (2011: 874-875) ως εξής:

«Η απορρόφηση ορίζεται ως μια ευρέως διαδεδομένη λειτουργία, κατά την οποία ένα κομμάτι της προτασιακής γραμματικής, όπως μια πρόταση, μια φράση, μια λέξη, ή οποιαδήποτε άλλη μονάδα έχει αναπτυχθεί για να χρησιμοποιηθεί ως θετικό στοιχείο (thetical)».

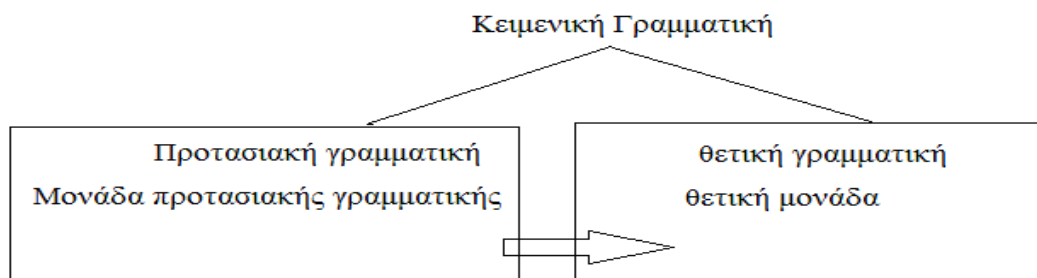
Στο παράδειγμα απορρόφησης που χρησιμοποιούν οι Kaltenböck et al (2011: 860): η πληροφοριακή μονάδα *really* στο α. δεν είναι χωρισμένη από την υπόλοιπη πρόταση, αλλά είναι μέρος της, έχει συντακτικό ρόλο και αποτελεί μέρος της σημασίας της. Αντίθετα, στο β και στο γ η πληροφοριακή μονάδα *really* είναι αποκομμένη από την υπόλοιπη πρόταση με κόμμα, το οποίο αντιπροσωπεύει μια προσωδιακή παύση και δεν αποτελεί μέρος της σημασίας της πρότασης.

α. Bob is <i>really</i> a poet.	προτασιακή γραμματική
β. Bob is a poet, <i>really</i> !	θετική γραμματική
γ. <i>Really</i> , Bob is a poet.	θετική γραμματική

Οι βασικές λειτουργίες της *απορρόφησης* σύμφωνα με τους Heine et al. (2012) είναι οι εξής:

- α. Να ξεπεράσει τους περιορισμούς που τίθενται από τη γραμμικοποίηση στη δόμηση των κειμένων.
- β. Να τοποθετεί μαζί μεγαλύτερα τμήματα του λόγου.
- γ. Να τοποθετεί ένα κείμενο σε μια ευρύτερη προοπτική, π.χ. με την παροχή εξηγήσεων, σχολίων και συμπληρωματικών πληροφοριών.
- δ. Να περιγράφει την εσωτερική κατάσταση του ομιλητή, ή/και
- ε. τη συμμετοχή του ακροατή στο λόγο.

Σύμφωνα με τον Heine (2013: 1221), όταν η μονάδα απορροφάται από την θετική γραμματική απελευθερώνεται από τους περιορισμούς, που είχε ως συντακτικό συστατικό, δηλαδή το νόημά της δεν ορίζεται πλέον με αναφορά στην συντακτική του λειτουργία, αλλά επαναπροσδιορίζεται από το νέο περιβάλλον του, δηλαδή την κατάσταση του λόγου.

Σχήμα 2. Η διαδικασία της απορρόφησης.

Η διαδικασία της απορρόφησης διαφέρει από την γραμματικοποίηση ως προς τα παρακάτω χαρακτηριστικά (Heine 2013: 1222-1223):

α. Αυθόρμητισμός: Σε αντίθεση με τη γραμματικοποίηση, η οποία είναι μια διαδικασία που συμβαίνει σταδιακά, η απορρόφηση είναι μια αυθόρμητη διαδικασία που μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή και σε οποιαδήποτε κατάσταση.

β. Πεδίο εφαρμογής: Η γραμματικοποίηση οδηγεί σε περιορισμό του εύρους της μονάδας, ενώ η απορρόφηση σε αύξησή του.

γ. Σύνταξη: Η γραμματικοποίηση οδηγεί σε εσωτερική και εξωτερική αποκατηγοριοποίηση, ενώ στην απορρόφηση δεν υπάρχει καμία εξωτερική αποκατηγοριοποίηση, αφού η μονάδα είναι συντακτικά ανεξάρτητη από το περιβάλλον της.

δ. Σημασιολογία: Η σημασία των γραμματικοποιημένων μονάδων καθορίζεται από τη λειτουργία τους στην πρόταση στην οποία εμφανίζονται. Τα θετικά στοιχεία, δηλαδή οι απορροφημένες μονάδες, αντίθετα, έχουν μη περιοριστικές ή μετεπικοινωνιακές σημασίες που δεν αποτελούν μέρος της σημασίας της πρότασης.

ε. Μορφοφωνολογία: Η γραμματικοποίηση, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οδηγεί σε αποκατηγοριοποίηση, δηλαδή τα γραμματικοποιημένα στοιχεία χάνουν την αυτονομία τους και υφίστανται συγχώνευση, γίνονται κλιτικά ή προσφύματα. Αντίθετα, οι απορροφημένες μονάδες διαχωρίζονται από το υπόλοιπο εκφώνημα.

στ. Προσωδία: Η γραμματικοποίηση σχεδόν πάντα σχετίζεται με την απώλεια διακριτού τονισμού ή / και άλλων προσωδιακών χαρακτηριστικών. Αντίθετα, η απορρόφηση δημιουργεί αυτόνομες μονάδες που χαρακτηρίζονται από παύσεις και διακριτές καμπύλες επιτονισμού.

ζ. Σειρά των όρων: Οι πληροφοριακές μονάδες που υποβάλλονται σε γραμματικοποίηση τείνουν να είναι περιορισμένες όλο και περισσότερο στη θέση τους. Οι απορροφημένες μονάδες αντίθετα, τείνουν να απαλλάσσονται από τους περιορισμούς σχετικά με τη θέση τους ακόμη και αν υπάρχει κάποια θέση που προτιμούν συνήθως.

Από τα παραπάνω χαρακτηριστικά φαίνεται ότι η γραμματικοποίηση είναι τελείως διαφορετικός μηχανισμός από την απορρόφηση. Η διαδικασία της απορρόφησης, σύμφωνα με τον Heine (2013), είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη των θετικών συστατικών. Ωστόσο, όταν μια μονάδα έχει απορροφηθεί ως θετικό συστατικό, μπορεί μετά να εξελιχθεί από στιγμιαίο σε παγιωμένο θετικό, δηλαδή σε δείκτη λόγου, μέσα από τη διαδικασία της γραμματικοποίησης.

Με τη διαδικασία της απορρόφησης, η μονάδα δεν είναι πλέον μέρος της γραμματικής δομής, αλλά μια συντακτικά και προσωδιακά αυτόνομη πληροφοριακή μονάδα. Η νέα της λειτουργία τώρα είναι η οργάνωση του κειμένου και η συσχέτιση του κειμένου με το περιβάλλον που χαρακτηρίζει την κατάσταση του λόγου (Heine 2014). Αν συμβεί απώλεια εννοιολογικής σημασίας και απώλεια προσωδιακών χαρακτηριστικών, δηλαδή του επιτονισμού και των παύσεων, τότε η μονάδα γραμματικοποιείται και από θετικό μετατρέπεται σε δείκτη λόγου. Υπό αυτήν την οπτική η πραγματικοποίηση της πληροφοριακής μονάδας θεωρείται ως αποτέλεσμα της απορρόφησης, η οποία μπορεί να συνοδεύεται και από γραμματικοποίηση.

Στις επόμενες ενότητες πραγματοποιείται συγχρονική και διαχρονική εξέταση του *έτσι*. Η εξέτασή του στη συγχρονία έχει στόχο να εντοπιστεί ποιες είναι οι λειτουργίες του *έτσι*, πώς διαφοροποιούνται και με ποια διαδικασία τις αποκτά. Η εξέταση στη διαχρονία αποσκοπεί στον εντοπισμό των μορφολογικών και λειτουργικών αλλαγών που υπέστη το *έτσι*. Μέσα από αυτή τη συγχρονική και τη διαχρονική μελέτη θα αναδειχθεί με ποια από τις διαδικασίες που παρουσιάστηκαν στο θεωρητικό πλαίσιο προέκυψε η λειτουργία του *έτσι* ως δείκτη λόγου.

2.4. Αλληλεπίδραση της προτασιακής και της κειμενικής γραμματικής

Τα πεδία της προτασιακής γραμματικής και της παρενθετικής γραμματικής είναι όπως έχει προαναφερθεί συντακτικά ανεξάρτητα μεταξύ τους. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τους Heine et al. (2013) και τα δύο πεδία εξυπηρετούν την ανθρώπινη επικοινωνία, αποτελούνται από το ίδιο γλωσσικό υλικό και μοιράζονται το ίδιο

κανάλι. Επομένως, είναι λογικό να υπάρχει κάποιου είδους αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο πεδίων όταν αυτά συνδυάζονται για την παραγωγή γραμμικού κειμένου.

Συνήθως, η προτασιακή γραμματική (ως η αυτόνομη συντακτικά πρόταση που φιλοξενεί την παρενθετική γραμματική) ή ένα συστατικό της, κυρίως μια ονοματική φράση, αντιστοιχίζεται στη θετική μονάδα μέσω κάποιου αντωνυμικού τύπου. Ο αντωνυμικός τύπος μπορεί να είναι προσωπική αντωνυμία και να βρίσκεται είτε στην πρόταση-ξενιστή (προτασιακή γραμματική) είτε στην παρενθετική πρόταση. Στο παράδειγμα (8) η θετική μονάδα *αυτός που του έκλεψαν τη μηχανή* συνδέεται με την πρόταση ξενιστή μέσω του αντωνυμικού τύπου *αυτός που* αναφέρεται στην προτασιακή μονάδα *ο γείτονάς μου*. Επίσης ως αντωνυμικός τύπος μπορεί να λειτουργεί μια αναφορική αντωνυμία ή ένα επίρρημα και να βρίσκεται στην παρενθετική πρόταση. Τα δύο πεδία μπορεί να συνδέονται και μέσω της επανάληψης στην θετική γραμματική, συστατικών της προτασιακής γραμματικής (9).

(8) Ο γείτονάς μου- αυτός που του έκλεψαν τη μηχανή- μετακόμισε.

(9) Ο αδερφός της *Ελένης*, ξέρεις ποιας *Ελένης*, χώρισε πάλι.

Η προτασιακή και η θετική γραμματική είναι δύο περιοχές εννοιολογικά διακριτές και από τους ομιλητές και από τους ακροατές, αλλά αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με διάφορους τρόπους και στον βαθμό που οι παραγόμενες γλωσσικές δομές δεν διαχωρίζονται η μια από την άλλη, αλλά πολύ περισσότερο έχουν την εμφάνιση ενός συνεχούς.

Στο ερώτημα αν αυτές οι δύο περιοχές είναι ανταγωνιστικές μεταξύ τους και αν είναι κάποια από τις δύο κυρίαρχη οι Kaltenböck & Heine (2014) απαντούν ότι η προτασιακή γραμματική, αν και υπάρχουν τέσσερις σημαντικοί λόγοι για τους οποίους φαίνεται να έχει έναν κεντρικό ρόλο, δεν υπερισχύει έναντι της θετικής γραμματικής. Ο πρώτος λόγος για τον οποίο η προτασιακή γραμματική φαίνεται να έχει κεντρικό ρόλο είναι ότι παρέχει ένα πλαίσιο για τη συντακτική δόμηση του κειμένου. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος των εννοιολογικών πληροφοριών και του γλωσσικού υλικού που απαντά στα κείμενα. Ο τρίτος λόγος είναι ότι λειτουργεί ως ένα εννοιολογικό πεδίο υποδοχής πολλών κατηγοριών της θετικής γραμματικής και ο τέταρτος ότι παρέχει την ετυμολογική πηγή για τις θετικές μονάδες, δεδομένου ότι τα τελευταία είναι πάντοτε απορροφημένα από μονάδες της προτασιακής δομής.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε, υπάρχουν εξίσου σημαντικοί λόγοι για τους οποίους υποστηρίζεται ότι η προτασιακή γραμματική δεν είναι κυρίαρχη και σε προνομιακή θέση έναντι της θετικής γραμματικής. Ο κύριος λόγος είναι ότι, όπως και οι μονάδες της προτασιακής γραμματικής, πολλές περιπτώσεις μονάδων της θετικής γραμματικής μπορούν να αποτελούν προτάσεις από μόνες τους. Στο παράδειγμα που ακολουθεί το *ξέρεις* αποτελεί ένα θετικό συστατικό. Είναι αποσπασμένο συντακτικά από την υπόλοιπη πρόταση, περιβάλλεται από κόμμα και έχει τη δυνατότητα κινητικότητας.

- (10) Ο Γιάννης, ξέρεις, θα πάει πάλι μόνος του διακοπές.
Ξέρεις, ο Γιάννης θα πάει πάλι μόνος του διακοπές.
Ο Γιάννης θα πάει πάλι μόνος του διακοπές, ξέρεις.

Ένας άλλος λόγος για τον οποίο οι Kaltenböck & Heine (2014) υποστηρίζουν ότι η θετική γραμματική βρίσκεται σε προνομιακή θέση έναντι της προτασιακής είναι ότι, τουλάχιστον στον προφορικό λόγο, οι μονάδες της θετικής γραμματικής διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην δόμηση της γλωσσικής αλληλεπίδρασης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι μονάδες της θετικής γραμματικής να βρίσκονται περισσότερο στο επίκεντρο των επικοινωνιακών στόχων των ομιλητών σε σχέση με τις μονάδες της προτασιακής γραμματικής.

Έτσι, στο ερώτημα αν και ποιο από τα δύο πεδία υπερέχει, οι Kaltenböck & Heine (2014) υποστηρίζουν ότι η προτασιακή γραμματική και η θετική γραμματική θα ήταν καλύτερο να νοηθούν ως δύο συμπληρωματικά πεδία, εκ των οποίων το καθένα είναι διατεθειμένο να αναλάβει διαφορετικούς επικοινωνιακούς ρόλους. Η προτασιακή γραμματική είναι ιδανική για την παρουσίαση εννοιολογικών προτασιακών πληροφοριών ενώ η θετική γραμματική προσφέρεται κυρίως για την έκφραση των στάσεων του ομιλητή και σχετίζεται με την κοινωνική αλληλεπίδραση ή την κατάσταση του λόγου.

Ανάλογα με τη μορφή της επικοινωνίας, γραπτή ή προφορική, είτε η προτασιακή γραμματική είτε η θετική γραμματική μπορεί να διαδραματίζει έναν πιο κεντρικό ρόλο κάθε φορά. Δηλαδή, σε μια συζήτηση, μπορεί να αναμένεται να γίνει μεγαλύτερη χρήση των θετικών μονάδων από ότι σε ένα γραπτό κείμενο. Ωστόσο, με βάση την υπόθεση ότι ο κύριος στόχος του λόγου είναι η επίτευξη της επικοινωνίας, τότε ένα κεντρικό μέλημα των συνομιλητών είναι η αναζήτηση μιας λύσης για τη

διάρθρωση του λόγου τους. Η προτασιακή γραμματική και η θετική γραμματική μπορούν επομένως να θεωρηθούν ως συμπληρωματικές περιοχές με την έννοια ότι ενεργοποιούνται σε διαφορετικούς βαθμούς και για διαφορετικούς σκοπούς, για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του λόγου κάθε φορά.

3. Δεδομένα και μεθοδολογία

Τα δεδομένα της έρευνας αντλήθηκαν από το Σώμα Ελληνικών Κειμένων (στο εξής ΣΕΚ). Το ΣΕΚ αποτελεί μια ηλεκτρονική συλλογή κειμένων από την Ελλάδα και την Κύπρο. Τα κείμενα είναι είτε γραπτού είτε προφορικού λόγου και ανήκουν σε μια ποικιλία κειμενικών ειδών. Πρόκειται για ένα συγχρονικό σώμα, αφού περιέχει κείμενα από το 1990 μέχρι και σήμερα και εμπλουτίζεται συνεχώς.

Η αναζήτηση του *έτσι* στο ΣΕΚ πραγματοποιήθηκε σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο επιλέχθηκαν 200 από τα πρώτα 1000 αποτελέσματα ξεκινώντας από το πέμπτο παράδειγμα και παίρνοντας κάθε πέμπτο μέχρι το χιλιοστό. Το αποτέλεσμα 785 (βλ. παράρτημα) ήταν ίδιο με το 780, γι' αυτό παραλείφθηκε και επιλέχθηκε το αμέσως προηγούμενο, δηλαδή το 784. Με βάση τις συνάψεις του *έτσι* και τη θέση στην οποία εμφανίζεται έγινε προσπάθεια κατηγοριοποίησης των λειτουργιών του και ύστερα καταμέτρηση του αριθμού των αποτελεσμάτων που εμφανίζονται σε κάθε λειτουργία για να βρεθούν ποιες είναι οι κυρίαρχες στη νέα ελληνική. Λαμβάνοντας υπόψη το θεωρητικό πλαίσιο έγινε προσπάθεια ανεύρεσης του τρόπου με τον οποίο προκύπτει η κειμενική λειτουργία του *έτσι*.

Στο δεύτερο στάδιο πραγματοποιήθηκε αναζήτηση του *έτσι* στο ΣΕΚ θέτοντας ως περιορισμό τα αποτελέσματα να προέρχονται πάλι από την κοινή νεοελληνική και όχι από την κυπριακή, αλλά αυτή τη φορά μόνο από τον προφορικό λόγο. Στόχος της αναζήτησης αυτή τη φορά ήταν να μελετηθεί αν η ύπαρξη παύσης είναι ή όχι απαραίτητη για να χαρακτηριστεί μια μονάδα ως θετικό. Ο προφορικός λόγος προσφέρεται για αυτή την αναζήτηση, γιατί σε αυτά τα δεδομένα σημειώνονται οι παύσεις με σύμβολα, όπως η τελεία (.), σε αντίθεση με τα δεδομένα του γραπτού λόγου.

Η αναζήτηση του *έτσι* στον προφορικό λόγο επέστρεψε 254 αποτελέσματα εκ των οποίων αφαιρέθηκαν τα 35 αποτελέσματα επειδή ήταν όμοια (βλ. παράρτημα). Ο αριθμός των δεδομένων προφορικού λόγου που μελετήθηκαν ήταν 219 προτάσεις. Σε αυτές τις προτάσεις ανιχνεύθηκαν οι συχνότερες λειτουργίες του *έτσι* και μελετήθηκε η παρουσία ή απουσία των παύσεων πριν και μετά το *έτσι*.

Πριν την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της αναζήτησης στο ΣΕΚ πραγματοποιείται η εξέταση του *έτσι* στη διαχρονία με σκοπό να βρεθούν οι λειτουργίες και η μορφή που έχει από την αρχαία ελληνική μέχρι σήμερα.

4. Η εξέταση του *έτσι* στη διαχρονία.

Αρχαία ελληνική και ελληνιστική

Το επίρρημα *οὕτως* προέρχεται από την αντωνυμία *οὗτος* ‘αυτός’ και απαντά συνήθως χωρίς το τελικό -ς όταν έπεται σύμφωνο. Στους αττικούς συγγραφείς επιτείνεται με το -σι και σχηματίζει τον εμφατικό τύπο *οὕτωςί*. Σύμφωνα με τις χρήσεις που δίνονται στο Liddell-Scott το *οὕτως* θα μπορούσε να κατηγοριοποιηθεί ως προς τη λειτουργία του ως εξής:

α. Ως κειμενικός δείκτης:

1. Στην έναρξη διηγήσεως:

ἦν οὕτω δὴ παῖς	Πλ. Φαιδρ.237β
οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ	Αριστοφ. Σφ. 1182

2. *οὕτω δὴ*: Στην αρχή της κύριας πρότασης.

ἐπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος, οὕτω δὴ Γέλωνος μνηστis γέγονε Ηρόδ.7.158

ἐπειδὴν πνίξωσιν, οὕτω τρώγουσι Ηρόδ. 2.92.

β. Ως επιρρηματικός προσδιορισμός

πρυμνόθεν οὕτως, Αισχ. Επτά επί Θήβας.1061

Μεσαιωνική

Για την εξέλιξη του *οὕτωςί* στη μεσαιωνική εποχή αντλούμε πληροφορίες από την ηλεκτρονική έκδοση της επιτομής του *Λεξικού Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόδους Γραμματείας* του Κριαρά, από το *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* του Μπαμπινιώτη (2011) και από το ηλεκτρονικό *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη. Σύμφωνα με αυτά τα λεξικά το *οὕτωςί* στη μεσαιωνική έχει εξελιχθεί στο επίρρημα *έτις* και με τσιτακισμό στο *έτσι*, το οποίο απαντά σε διαλέκτους και ως *ετσά*, *έτσα* (<ετσιδά), *έτσε*, *έτσου*, *ίτις*, *ίτους*, *ίτσι*, *ίτσου*. Το *έτσι* στην μεσαιωνική προέκυψε από το αρχαίο *οὕτως* /*οὕτωςί* μέσω ενός τύπου ο οποίος δεν μαρτυρείται * *έτω(ς)* / **ετωσί* και προέρχεται από τα *ίτις*, *ίτους* με μετατροπή του *ι* > *ε* κατ' αναλογία προς τα *εδά* / *εκεί*, ή *εκείνος*. Προτείνεται και μια δεύτερη ετυμολογία από το λατινικό *etsi* που σήμαινε ‘αν και, ακόμα κι αν’, αλλά

σύμφωνα με το λεξικό Μπαμπινιώτη (2011) αυτή η ετυμολογία είναι λιγότερο πιθανή.

Και αυτή τη χρονική περίοδο έχει τις ίδιες λειτουργίες που είχε στην αρχαία ελληνική και στην ελληνιστική, δηλαδή εμφανίζεται ως επίρρημα και ως κειμενικός δείκτης, ενώ εμφανίζεται και σε θέση καταφατικής απάντησης.

α. Ως κειμενικός δείκτης:

1. Ορισμένες φορές απαντά με το *και* στην αρχή περιόδου: *Μα ἴσά και το θυμήθηκα...* (Πανώρ. Γ΄ 359).

2. Στην αρχή πρότασης: *Περί ψευδοϊερέων οπού δεν έλαβαν χειροτονίαν και έτσι λαϊκοί ανιέροι περιπατούν* (Βακτ. αρχιερ. 188)

τούτος ο νιος μας ῥίζει σήμερα, κι έτσι σιμώσετέ του (Χορτάτση, Ελευθ. Ιερουσ. Α΄ 137)

β. Ως επίρρημα:

έτσι τ' αποφάσισε της ερωτιάς η κρίση (Ερωτόκρ. Α΄ 1144)

έτσι ψηλά να σώσω (Ερωτόκρ. Β΄ 155)

- σε στερεότυπες εκφράσεις: *έτσι κι έτσι* (Πεντ. Έξ. II 12)

γ. Ως καταφατική απάντηση σε ερώτηση.

Κι έχεις το τούτο θαρρετό; —Τις. (Φαλιερ. Ιστ. 317)

Νέα ελληνική

Για την εμφάνιση και τη λειτουργία του *έτσι* στη νέα ελληνική αντλήσαμε πληροφορίες από το *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (Μπαμπινιώτης 2008), το ηλεκτρονικό *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη και το *Χρηστικό λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας* της Ακαδημίας Αθηνών (Χαραλαμπίδης, 2014). Σύμφωνα με αυτά τα λεξικά, το *έτσι* απαντά στη νέα ελληνική:

α. Ως κειμενικός δείκτης:

1. Στην αρχή περιόδου

-Ορισμένες φορές μετά το *και*: *Κι έτσι*

2. Στην αρχή πρότασης

β. Ως επίρρημα

1. με επίθετα, ρήματα, επιρρήματα
 2. σε στερεότυπες εκφράσεις: *έτσι κι έτσι, έτσι κι αλλιώς*.
- γ. Ως σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος: *έτσι και, έτσι ώστε, έτσι που, έτσι όπως*.
- δ. Με ονοματική χρήση κυρίως στον προφορικό λόγο: *στο έτσι σιλ, έκανε το έτσι του*.
- ε. Με επιφωνηματική χρήση: *έτσι μπράβο*
- στ. Ως δείκτης επιβεβαίωσης όσων έχουν προηγηθεί (tag):
- Θα έρθετε αύριο μαζί, *έτσι*;
- ζ. Σε θέση καταφατικής απάντησης.
- Το έραγες μόνη σου το φόρεμα;
 - Έτσι.

Στόχος της παρούσας εργασίας, όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, είναι να εντοπίσει σε τι ποσοστό εμφανίζει το *έτσι* την καθεμιά από τις παραπάνω λειτουργίες στη νέα ελληνική και να ερμηνεύσει πώς έχει προκύψει η κειμενική του λειτουργία. Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μελέτης του *έτσι* στο Σώμα Κειμένων ελληνικής γλώσσας.

5. Αποτελέσματα από τη συγχρονική εξέταση του *έτσι* στο ΣΕΚ

Στα 200 παραδείγματα από το ΣΕΚ που μελετήθηκαν, η κυρίαρχη λειτουργία του *έτσι* που εντοπίστηκε ήταν η επιρρηματική. Το επίρρημα *έτσι* βρέθηκε να λειτουργεί 85 φορές ως προσδιορισμός σε ρήματα, επίθετα, επιρρήματα και μετοχές, ενώ 20 φορές εμφανίστηκε σε στερεότυπες εκφράσεις. Η δεύτερη κυρίαρχη λειτουργία του είναι αυτή του σύνθετου υποτακτικού συνδέσμου, όπου το *έτσι* σε συνδυασμό με τα *που, όπως, ώστε* εισάγει δευτερεύουσες προτάσεις. Το *έτσι* εμφανίστηκε ως κειμενικός δείκτης κυρίως στην αρχή πρότασης (38 φορές) και ορισμένες φορές στην αρχή περιόδου (4 φορές). Σε πολύ μικρό ποσοστό εμφανίστηκε η ονοματική χρήση του *έτσι* και η χρήση του ως δείκτη επιβεβαίωσης.

Λειτουργία	Σύνολο	Ποσοστό %
1) Επίρρημα	106	53%

α. με επίθ., επίρ., ρήμ., μτχ.	86	43%
β. σε εκφράσεις	20	10%
2) Σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος	51	25,5%
3) Κειμενικός δείκτης	41	20,5%
α. αρχή περιόδου	4	2%
β. αρχή πρότασης	37	18,5%
4) Ονοματική χρήση	1	0,5%
5) Δείκτης επιβεβαίωσης	1	0,5%

Πίνακας 1: Οι λειτουργίες του *έτσι* στην νέα ελληνική.

5.1. Στην παρούσα ενότητα γίνεται ανάλυση των λειτουργιών του *έτσι* σύμφωνα με τη θεωρία της Κειμενικής γραμματικής:

Επιρρηματική λειτουργία

Όταν το *έτσι* λειτουργεί ως επίρρημα αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής, έχει συγκεκριμένο συντακτικό ρόλο στην πρόταση, αφού λειτουργεί ως προσδιορισμός, έχει συγκεκριμένη προσωδία και περιοριστική σημασία. Τα παραδείγματα που ακολουθούν προέρχονται από τα αποτελέσματα της αναζήτησης του *έτσι* στο ΣΕΚ. Αν και δεν έχουμε πρόσβαση στην προσωδία των συγκεκριμένων προτάσεων, όταν τις διαβάζει ένας φυσικός ομιλητής μπορούμε να κατανοήσουμε τη διαφορά που υπάρχει στον επιτονισμό, όταν το *έτσι* αποτελεί προτασιακή μονάδα από όταν αποτελεί θετική μονάδα.

Στα παραδείγματα 25, 115 και 400 φαίνεται ότι το *έτσι* δεν χωρίζεται με κόμμα από την υπόλοιπη πρόταση. Αν υπήρχε κόμμα αυτό θα δήλωνε μια προσωδιακή παύση, η οποία όμως, όπως παρατηρούμε, δεν υπάρχει όταν το *έτσι* είναι προτασιακή μονάδα. Επίσης, σε αυτά τα παραδείγματα το *έτσι* έχει κυρίως την αρχική του λεξική σημασία ‘με αυτόν τον τρόπο’ και με την παρουσία του συνεισφέρει στην τελική σημασία της πρότασης.

Προτασιακή γραμματική

αποτέλεσμα 25

Μόνον *έτσι* θα μείνει κάτι όρθιο στην Υγεία.

αποτέλεσμα 115

Μας είχαν... δεδομένους, επειδή *έτσι* τους έπεισαν εντόπια «παπαγαλάκια» τους.

αποτέλεσμα 400

Αν *έτσι* έχουν τα πράγματα, τότε πρέπει να αναμένον

Ως επίρρημα το *έτσι* είτε συντάσσεται με μετοχές, ρήματα, επιρρήματα είτε εμφανίζεται σε στερεότυπες εκφράσεις.

μετοχή + *έτσι*

αποτέλεσμα 10

κ των υστέρων σε συμβιβασμούς, εδραιώνοντας *έτσι* το αίσθημα στις διάφορες ομάδες του πληθυσ

ρήμα + *έτσι*

αποτέλεσμα 20

ϊκό καπιταλισμό" και τα σχετικά να υποτιμάς *έτσι* τον πρωθυπουργό. Και τις ιδιωτικοποιήσεις

επίρρημα + *έτσι*

αποτέλεσμα 35

ν για να κατανοήσουν όλοι ότι δεν ρίχνονται, *έτσι* αβασάνιστα, στα σκουπίδια έγγραφα που αφορ

Οι στερεότυπες εκφράσεις που βρέθηκαν στα αποτελέσματα ήταν οι εξής: *έτσι και αλλιώς, όπως...έτσι (και)...* . Η έκφραση *έτσι και αλλιώς* προέρχεται από την παλαιότερη έκφραση *ούτως ή άλλως* ενώ η παραβολική έκφραση *όπως...έτσι (και)...* απαντά ήδη στην αρχαία ελληνική *ὥσπερ... , οὕτω καὶ* .

αποτέλεσμα 255

αρτυρόμενους Συναγερμικούς; Οι ευρωεκλογές *έτσι και αλλιώς* είναι μια σημαντική εκλογική μάχ

αποτέλεσμα 295

παγίδα της ξένης διπλωματίας, που *όπως* τότε *έτσι και* σήμερα επιχειρεί να παγιδεύσει οριστι

Στην αγγλική, όπως είδαμε, τα στοιχεία της προτασιακής γραμματικής εμφανίζουν περιορισμένη κινητικότητα σε σχέση με αυτά της θετικής γραμματικής. Στο παράδειγμα της αγγλικής που δίνει ο Heine (2014) το *really* ως μονάδα της

προτασιακή γραμματικής βρίσκεται δίπλα στο ρήμα. Μπορεί να βρίσκεται στην αρχή ή στο τέλος της πρότασης μόνο όταν αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής. Στην ελληνική υπάρχει μεγαλύτερη ελευθερία στη σειρά των όρων. Δομές όπως τα α-δ όπου το *έτσι* αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής είναι γραμματικές με την προϋπόθεση ότι εκφωνούνται με την κατάλληλη προσωδία (άνοδος της καμπύλης επιτονισμού κατά την εκφώνηση του *έτσι*).

Peter is <i>really</i> a poet.	προτασιακή γραμματική
* <i>Really</i> Peter is a poet.	προτασιακή γραμματική
<i>Really</i> , Peter is a poet.	θετική γραμματική
*Peter is a poet <i>really</i> .	προτασιακή γραμματική
Peter is a poet, <i>really</i> .	θετική γραμματική

Ο κλέφτης έσπασε *έτσι* την πόρτα.

Έτσι έσπασε ο κλέφτης την πόρτα.

Ο κλέφτης έσπασε την πόρτα *έτσι*.

Έτσι ο κλέφτης έσπασε την πόρτα. (=έτσι, όχι με άλλο τρόπο)

Σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος

Η δεύτερη συχνότερη λειτουργία του *έτσι* είναι εκείνη του σύνθετου υποτακτικού συνδέσμου. Ως σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος το *έτσι* εμφανίζεται με τα: *που, και, ώστε, όπως* και εισάγει δευτερεύουσες προτάσεις.

αποτέλεσμα 30

ουν χάσει τους οπαδούς; Ποιος θα τους μείνει *έτσι που* ξεγράφουν τα πάντα;

αποτέλεσμα 70

διάβλητου των εκλογών. *Όπως όλοι* οι πολίτες, *έτσι και* οι αστυνομικοί δικαιούνται να έχουν το

αποτέλεσμα 75

μματα του Δημοσίου πρέπει να περιορίζονται *έτσι ώστε* να μην ασκούνται πιέσεις στον πληθωρι

αποτέλεσμα 250

ές της κοινωνίας μας και η κοινωνική συνοχή *έτσι όπως* συγκρατείται από την τήρηση βασικών α

Όταν το *έτσι* δεν έχει επιρρηματική λειτουργία δεν αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής, αλλά θετική μονάδα. Επιβεβαιώνοντας τα κριτήρια των θετικών μονάδων που προτείνει ο Heine (2013: 2019) παρατηρούμε ότι σε αυτήν την περίπτωση δεν λειτουργεί ως προσδιορισμός, αλλά είναι αποσπασμένο συντακτικά από την πρόταση, έχει δική του προσωδία ανεξάρτητη από την προσωδία της πρότασης και η σημασία του είναι μη περιοριστική. Στην επόμενη ενότητα θα δούμε ότι αν η σημασία του είναι διαδικαστική τότε μετά την απορρόφηση έχει ακολουθήσει γραμματικοποίηση και το *έτσι* λειτουργεί συγκεκριμένα ως δείκτης λόγου και όχι απλώς ως θετική μονάδα.

Το *έτσι* απορροφημένο από τη θετική γραμματική μπορεί να έχει επιφωνηματική λειτουργία, λειτουργία προσθήκης ως δείκτης επιβεβαίωσης σε ερωτήσεις (tag), ή μπορεί να είναι δείκτης λόγου. Στο αποτέλεσμα 265 πριν και μετά το *έτσι* υπάρχει κόμμα το οποίο δηλώνει παύσεις της προσωδίας. Σε αυτήν την περίπτωση το *έτσι* αποτελεί μια μονάδα της θετικής γραμματικής, αφού δεν συνδέεται συντακτικά και προσωδιακά με την υπόλοιπη πρόταση και η σημασία του δεν είναι η αρχική λεξική 'με αυτόν τον τρόπο', αλλά είναι μη περιοριστική. Ωστόσο, όπως θα δούμε, η παρουσία του κόμματος δεν είναι απαραίτητη για να χαρακτηριστεί μια μονάδα ως θετικό.

Θετική γραμματική

αποτέλεσμα 265

Καταρρίπτεται, *έτσι*, η επιχειρούμενη ισοπεδωτική αντιμετώπιση

Στο παρακάτω παράδειγμα το *έτσι* λειτουργεί ως δείκτης επιβεβαίωσης (tag) και αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής. Προστίθεται στο τέλος μιας καταφατικής πρότασης μετατρέποντάς την σε ερώτηση. Το *έτσι* είναι αποσπασμένο προσωδιακά από το υπόλοιπο εκφώνημα, αφού η προσωδία του δεν είναι μέρος της προσωδιακής δομής του υπόλοιπου εκφώνηματος. Η σημασία του δεν συνεισφέρει στη σημασία της υπόλοιπης πρότασης άρα είναι και σημασιολογικά αποσπασμένο από το υπόλοιπο εκφώνημα. Το *έτσι* ως δείκτης επιβεβαίωσης προέρχεται από την ερωτηματική έκφραση «*έτσι δεν είναι;*», γι' αυτό έχει τη δική του συντακτική δομή ανεξάρτητα από τη σύνταξη της υπόλοιπης πρότασης. Τις περισσότερες φορές εμφανίζεται ελλειπτικό, όπως τα περισσότερα θετικά, και όχι με ολόκληρη την ερωτηματική έκφραση «*έτσι δεν είναι;*».

αποτέλεσμα 995

Θα μείνεις λίγες μέρες, έτσι;» ρώτησε ο Λούης.

5.2. Η κειμενική λειτουργία του *έτσι*

Η διαδικασία της απορρόφησης είναι σε θέση να ερμηνεύσει και άλλες λειτουργίες που εμφανίζει το *έτσι*, πριν γραμματικοποιηθεί και γίνει δείκτης λόγου. Όπως την επιφωνηματική λειτουργία ή τη λειτουργία ως tag. Το *έτσι* εμφανίζει αυτές τις λειτουργίες όταν αποτελεί στοιχείο της θετικής γραμματικής. Αυτές οι λειτουργίες δεν θα μπορούσαν να ερμηνευθούν με τη θεωρία της γραμματικοποίησης. Υπάρχει ένας αριθμός από επιχειρήματα που μας επιβεβαιώνουν ότι αυτές οι λειτουργίες δεν είναι αποτέλεσμα γραμματικοποίησης του προτασιακού *έτσι*, αλλά απορρόφησης του *έτσι* από τη θετική γραμματική.

Ένα από τα αποτελέσματα της γραμματικοποίησης είναι ότι οδηγεί σε περιορισμό του εύρους της μονάδας, ενώ η απορρόφηση σε αύξησή του. Μέσα από την εξέταση του *έτσι* παρατηρήσαμε ότι όταν λειτουργεί ως επιφωνηματικό εμφανίζεται συνήθως πριν από επιφωνηματικές φράσεις ή προτάσεις (*έτσι να χαρείς, έτσι μπράβο*) ενώ όταν λειτουργεί ως tag εμφανίζεται στο τέλος της ερώτησης (*Θα έρθεις, έτσι;*). Εφόσον εμφανίζεται σε διαφορετικές θέσεις δεν μπορούμε να μιλήσουμε για περιορισμό εύρους. Επίσης, από τη στιγμή που η θετική μονάδα είναι συντακτικά ανεξάρτητη από την πρόταση, δεν υπάρχει αποκατηγοριοποίηση, η οποία είναι κι αυτή ένα αποτέλεσμα της γραμματικοποίησης.

Από τη διαχρονική εξέταση του *έτσι* παρατηρήσαμε ότι ενώ προήλθε από το *ούτωςί* και υπέστη κάποιες μεταβολές στη μεσαιωνική από όπου και προέκυψε η σημερινή του μορφή, στην εξέλιξή του από τη μεσαιωνική και εξής δεν μειώθηκε φωνολογικά, ούτε έχασε την αυτονομία του. Τα γραμματικοποιημένα στοιχεία συνήθως χάνουν την αυτονομία τους και υφίστανται κάποιας μορφής συγχώνευση. Το *έτσι* όχι μόνο δεν έχει χάσει την αυτονομία του, αλλά διαχωρίζεται από το υπόλοιπο εκφώνημα, κάτι που είναι χαρακτηριστικό στις μονάδες της θετικής γραμματικής. Ως αυτόνομη μονάδα, το *έτσι* συνοδεύεται από παύσεις, χαρακτηρίζεται από διακριτή επιτονική καμπύλη και δεν υφίσταται απώλεια των προσωδιακών του χαρακτηριστικών, σε αντίθεση με τις περισσότερες γραμματικοποιημένες μονάδες.

(11) Έτσι μπράβο!

(12) Θα έρθεις, έτσι;

Όταν το *έτσι* αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής έχει την αρχική του λεξική σημασία ‘με αυτόν τον τρόπο’. Όταν δεν είναι μονάδα της προτασιακής γραμματικής, τότε έχει μη περιοριστική-μετεπικοινωνιακή σημασία που δεν αποτελεί μέρος της πρότασης. Αν η διαδικασία από την οποία πρόεκυψε η επιφωνηματική λειτουργία του *έτσι* και η λειτουργία του ως tag ήταν η γραμματικοποίηση και όχι η απορρόφηση τότε η σημασία του θα καθοριζόταν από τη λειτουργία τους στην πρόταση στην οποία εμφανίζεται και δε θα ήταν μη περιοριστική-επικοινωνιακή.

Ένα τελευταίο κριτήριο που συνηγορεί υπέρ της διαδικασίας της απορρόφησης έναντι της γραμματικοποίησης έχει σχέση με τη σειρά των όρων. Οι μονάδες που υποβάλλονται σε γραμματικοποίηση συνήθως περιορίζονται όλο και περισσότερο στη θέση τους σε αντίθεση με τις απορροφημένες μονάδες που παρουσιάζουν μεγαλύτερη κινητικότητα. Ακόμα κι αν υπάρχει κάποια θέση που συχνά προτιμούν έχουν την τάση να απαλλάσσονται από περιορισμούς σχετικά με τη θέση τους.

Από τα παραπάνω χαρακτηριστικά φαίνεται ότι αυτές οι δύο λειτουργίες του *έτσι* δεν είναι αποτέλεσμα γραμματικοποίησης, αλλά απορρόφησης. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Heine (2013), όταν μια μονάδα έχει απορροφηθεί ως θετικό συστατικό, μπορεί μετά να εξελιχθεί σε παγιωμένη θετική μονάδα, δηλαδή σε δείκτη λόγου, μέσα από τη διαδικασία της γραμματικοποίησης. Δηλαδή, ενώ η απορρόφηση είναι απαραίτητη διαδικασία για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου, μετά από αυτήν μπορεί να ακολουθήσει η διαδικασία της γραμματικοποίησης, χωρίς όμως αυτό να συμβαίνει πάντα.

Υπό αυτήν την οπτική το *έτσι* από μονάδα της προτασιακής γραμματικής μετατρέπεται σε θετική μονάδα μέσω της διαδικασίας της απορρόφησης. Αν το *έτσι* ως θετική μονάδα χάσει την εννοιολογική του σημασία και τα προσωδιακά του χαρακτηριστικά, δηλαδή τον επιτονισμό και τις παύσεις, τότε η μονάδα γραμματικοποιείται και από θετικό μετατρέπεται σε δείκτη λόγου.

Σύμφωνα με τους Heine et al. (2015: 121) η γραμματικοποίηση των μονάδων της θετικής γραμματικής διαφέρει από τη γραμματικοποίηση των μονάδων της προτασιακής γραμματικής. Η γραμματικοποίηση των θετικών εμφανίζει τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Επέκταση: Τα θετικά χρησιμοποιούνται πιο συχνά και σε περισσότερα περιβάλλοντα.

β. Αποσημασιοποίηση: Τα θετικά χάνουν την εννοιολογική τους σημασία καθώς και την ικανότητά τους να συνεισφέρουν στην αληθειακή αξία της πρότασης για χάρη της διαδικαστικής σημασίας σε σχέση με την κατάσταση του λόγου γενικότερα αλλά και πιο συγκεκριμένα με την συνοχή του κειμένου. Χάνουν την ικανότητα αναφοράς, δηλαδή την ικανότητα να εστιάζονται (focus) στον λόγο.

γ. Αποκατηγοριοποίηση: Τα θετικά χάνουν την εσωτερική τους συνθετικότητα, τη λεξική τους συνδυαστικότητα και την ικανότητά τους να τροποποιούνται ή να αναιρούνται, αφού αποκτούν μια ευρέως αμετάβλητη μορφή. Το αποτέλεσμα είναι ότι το θετικό μεταβάλλεται από ένα παράδειγμα με πολλά μέλη σε ένα παράδειγμα με λίγα μέλη ή σε ένα μέλος ενός νέου παραδείγματος, όπως των δεικτών λόγου.

δ. Διάβρωση: Τα θετικά χάνουν την εξωτερική προσωδιακή τους αυτονομία.

Στο παράδειγμα 15 το *έτσι* που βρίσκεται μετά το *και* εισάγει μια πρόταση, ενώ στο 140 βρίσκεται στην αρχή περιόδου. Και στις δύο περιπτώσεις το *έτσι* είναι αποσπασμένο συντακτικά και προσωδιακά από την πρόταση, δεν έχει τη σημασία ‘με αυτόν τον τρόπο’ αλλά λειτουργεί ως δείκτης λόγου, γι’ αυτό έχει διαδικαστική σημασία.

(αποτέλεσμα 15, παράρτημα)

«Κουλόζ», λοιπόν, απόμεινα *και έτσι* με το... στόμα ψηφίζω τούτη τη φορά

(αποτέλεσμα 140, παράρτημα)

Οι καύσεις όμως γίνονται μόνο στους μυς— *έτσι*, καταλαβαίνουμε ότι μόνον η άσκηση

Στο πλαίσιο της θεωρίας της κειμενικής γραμματικής οι δείκτες λόγου θεωρούνται υποκατηγορία των εννοιολογικών θετικών που μέσω της γραμματικοποίησης τρέπονται από στιγμιαία/αυθόρμητα σε στερεότυπα θετικά. Στα παρακάτω παραδείγματα το *έτσι* βρίσκεται στην αρχή της περιόδου ή στην αρχή πρότασης, έχει ρόλο συνδετικό και έχει χάσει την εννοιολογική του σημασία.

αποτέλεσμα 125

φέρεται γιατί κανείς δεν έχει συμφέρον; *Και έτσι*, η κομματοκρατία και οι κλίκες και μόνο οι

αποτέλεσμα 135

λεγχθούν, βρήκε εύκολα και γρήγορα αρωγούς, *έτσι* για παράδειγμα με την μέθοδο MTM, οι βασικές

αποτέλεσμα 215

ται, παρά να κυκλοφορεί σε ανοιχτά νερά, και έτσι είναι περισσότερο διατεθειμένο να επιτεθε

5.3. Απώλεια προσωδιακών χαρακτηριστικών

Η προσωδία είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό των θετικών μονάδων χωρίς όμως να αποτελεί το πιο αξιόπιστο κριτήριο για να χαρακτηρίσουμε μια μονάδα ως θετικό. Σύμφωνα με τον Wichmann (2001: 181) υπάρχει ένας κίνδυνος κυκλικότητας αν θεωρήσουμε την προσωδία ως μόνο ή βασικό κριτήριο για τον καθορισμό των θετικών. Τα θετικά δεν είναι απαραίτητο να αποτελούν μια μονάδα προσωδιακά αποσπασμένη από το υπόλοιπο εκφώνημα. Συνήθως, οι θετικές μονάδες που εμφανίζουν αυτό το χαρακτηριστικό, δηλαδή που είναι αποσπασμένες από την προσωδία της πρότασης, είναι οι στερεότυπες θετικές μονάδες (formulaic theticals). Πρόκειται για θετικές μονάδες που έχουν εξελιχθεί μέσω της συχνής χρήσης σε στερεότυπα μοτίβα με αποτέλεσμα να έχουν χάσει τα προσωδιακά τους χαρακτηριστικά σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορούν πλέον αυτά να αποτελούν διακριτικό τους χαρακτηριστικό. Επίσης, το μήκος των θετικών μονάδων αποτελεί σημαντικό κριτήριο για το αν θα επηρεαστεί ή όχι η προσωδία τους από την προσωδία της πρότασης. Όσο μικρότερες είναι οι θετικές μονάδες τόσο πιο πιθανό είναι ότι θα επηρεαστεί και θα ενσωματωθούν στην προσωδιακή δομή του υπόλοιπου εκφωνήματος. Για παράδειγμα, ο Dehé (2009b, όπως αναφέρεται στο Kaltenböck et al. 2011: 859) διαπίστωσε ότι, σε αντίθεση με τους μακροσκελείς τύπους θετικών, όπως των μη περιοριστικών αναφορικών προτάσεων, τα μικρότερα θετικά δεν έχουν την τάση να είναι προσωδιακά αποκομμένα από το υπόλοιπο εκφώνημα. Έτσι, η παρουσία ξεχωριστού επιτονισμού και παύσεων που δηλώνονται με το κόμμα, είναι μεν ένα κριτήριο για να αναγνωρίσουμε μια μονάδα ως θετικό, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι αν δεν εμφανίζεται αυτό το χαρακτηριστικό η μονάδα δεν είναι θετικό.

5.4. Αποτελέσματα από τη χρήση του *έτσι* στον προφορικό λόγο.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την αναζήτηση του *έτσι* μόνο στον προφορικό λόγο. Η αναζήτηση επέστρεψε 254 αποτελέσματα εκ των οποίων αφαιρέθηκαν 35 αποτελέσματα τα οποία ήταν όμοια. Άρα ο τελικός αριθμός των δεδομένων προφορικού λόγου που μελετήθηκαν ήταν 219 προτάσεις. Σε αυτές

τις προτάσεις ανιχνεύθηκε η λειτουργία του *έτσι* και μελετήθηκε η παρουσία, απουσία σημαδιών που δηλώνουν παύσεις πριν και μετά το *έτσι*.

Στον προφορικό λόγο η κύρια λειτουργία του *έτσι* είναι η επιρρηματική. Η δεύτερη συχνότερη λειτουργία του είναι εκείνη του δείκτη επιβεβαίωσης. Σε ποσοστό 11,4% λειτουργεί ως σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος ενώ σε ποσοστό 7,8% ως κειμενικός δείκτης. Η αναζήτηση του *έτσι* έγινε με μικρά γράμματα, χωρίς να είναι το αρχικό κεφαλαίο, γι' αυτό ίσως δεν επέστρεψε αρκετά αποτελέσματα στην αρχή περιόδου (1,4%).

Λειτουργία	Σύνολο	Ποσοστό %
1) Επίρρημα	144	65,8%
α. με επίθ., επίρ., ρήμ., μτχ.	129	59%
β. σε εκφράσεις	15	6,8%
2) Δείκτης επιβεβαίωσης	33	15%
3) Σύνθετος υποτακτικός σύνδεσμος	25	11,4%
4) Κειμενικός δείκτης	17	7,8%
α. αρχή περιόδου	3	1,4%
β. αρχή πρότασης	14	6,4%

Πίνακας 2: Οι λειτουργίες του *έτσι* στην νέα ελληνική: προφορικός λόγος.

Ως δείκτης επιβεβαίωσης το *έτσι* βρίσκεται στο τέλος της πρότασης. Μπορεί να εμφανίζεται μέσα στην πρόταση *έτσι δεν είναι;* ή μόνο του. Πριν από αυτό μπορεί να προηγείται παύση, χωρίς όμως αυτό να είναι απαραίτητο. Δηλαδή, η ύπαρξη παύσης μας επιβεβαιώνει ότι το *έτσι* ως μονάδα της θετικής γραμματικής είναι αυτόνομο προσωδιακά και συντακτικά από το υπόλοιπο εκφώνημα, χωρίς όμως η απουσία της να σημαίνει ότι δεν είναι θετικό. Στα 24 από τα 33 αποτελέσματα στα οποία το *έτσι* είχε λειτουργία δείκτη επιβεβαίωσης δεν υπήρχε παύση μεταξύ του εκφωνήματος και του *έτσι* ενώ μόνο σε 9 υπήρχε παύση.

αποτελέσμα 29- δεύτερη αναζήτηση

εκατόν πενήντα εκατόν εξήντα ανάλογα το ένα έτσι ; ναι κι όπως σου 'χω πει τα πρόβατα είναι

αποτέλεσμα 46- δεύτερη αναζήτηση
ης χώρας. Εκπορεύονταν λέτε από την Ελλάδα, έτσι ; Προφανώς. Κύριε Παπουτσή, επειδή το ρεπο

Ως δείκτης λόγου το *έτσι* εμφανίζεται είτε στην αρχή πρότασης, είτε στην αρχή περιόδου. Και στις δύο περιπτώσεις το *έτσι* δε χωρίζεται με παύση από το υπόλοιπο εκφώνημα.

αποτέλεσμα 140 - δεύτερη αναζήτηση

τούρτες που παίρνεις ένα κομμάτι τούρτα; (.) *έτσι* παίρνεις ένα κομμάτι ραδιοφώνου σε σιντί κ¹

αποτέλεσμα 134- δεύτερη αναζήτηση
από τα σωσίβια του μοιραίου ελικοπτέρου και *έτσι* εικάζουν ότι βρίσκονται πάρα πολύ κοντά στ

Η εξέταση στον προφορικό λόγο μας έδωσε τη δυνατότητα να ελέγξουμε αν η παύση εμφανίζεται πάντα όταν το *έτσι* αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής. Η ύπαρξη παύσης επιβεβαιώνει ότι το *έτσι* ως θετικό είναι αποσπασμένο συντακτικά, προσωδιακά και σημασιολογικά από το υπόλοιπο εκφώνημα. Η απουσία παύσης δε σημαίνει αναγκαστικά ότι η μονάδα δεν αποτελεί θετικό.

6. Συμπεράσματα και προεκτάσεις

Στην παρούσα εργασία μελετήθηκαν οι λειτουργίες του *έτσι* στην νέα ελληνική στο πλαίσιο της θεωρίας της Κειμενικής Γραμματικής εστιάζοντας στον τρόπο ανάπτυξης της κειμενικής του λειτουργίας. Στην ενότητα που ακολούθησε την εισαγωγή παρουσιάστηκε το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας. Αρχικά έγινε προσπάθεια ορισμού της κατηγορίας των δεικτών λόγου με την παράθεση των ορισμών που έχουν διατυπωθεί μέχρι σήμερα, καθώς και την περιγραφή των βασικών τους χαρακτηριστικών. Με τη σύγκριση όλων των ορισμών διαπιστώθηκε ότι τα χαρακτηριστικά των δεικτών λόγου για τα οποία συμφωνούν οι περισσότεροι μελετητές είναι η απόσπασή τους από την προσωδία της υπόλοιπης πρότασης, η διαδικαστική τους σημασία, η πολυλειτουργικότητά τους, η θέση τους στην αρχή της

¹ Η παύση που σημειώνεται στο συγκεκριμένο εκφώνημα βρίσκεται πριν το *έτσι*, γι' αυτό δε μας απασχολεί.

πρότασης ή της περιόδου και σε μεταβατικές θέσεις στο κείμενο και η συχνή παρουσία τους στον προφορικό λόγο.

Ύστερα παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν οι κυριότερες προτάσεις που έχουν διατυπωθεί για την δημιουργία των δεικτών λόγου. Σύμφωνα με την πρώτη πρόταση (Traugott 1995a, 1995b, Brinton 2001 και Brinton & Traugott 2005) οι δείκτες λόγου είναι αποτέλεσμα γραμματικοποίησης ενώ σύμφωνα με τη δεύτερη είναι αποτέλεσμα πραγματικοποίησης (Erman & Kotsinas 1993 και Aijmer 1996). Η τρίτη (Barth-Weingarten & Couper-Kühlen 2002) υποστηρίζει ότι δεν πρόκειται για καθαρή γραμματικοποίηση ή πραγματικοποίηση αλλά για οριακά φαινόμενα και η τέταρτη (Campbell, 1991) ότι είναι αποτέλεσμα λεξικοποίησης. Στην τελευταία υποενότητα του θεωρητικού πλαισίου περιγράφηκε η νέα πρόταση η οποία διατυπώθηκε από τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine (2013), καθώς και η θεωρία της *Κειμενικής Γραμματικής* (Discourse Grammar) στις οποίες το πλαίσιο αναπτύχθηκε αυτή η πρόταση.

Ο Heine (2013) υποστηρίζει ότι οι διαδικασίες της γραμματικοποίησης και της πραγματικοποίησης δεν είναι ικανές από μόνες τους να μας βοηθήσουν στην κατανόηση της φύσης των δεικτών λόγου και διατυπώνει μια καινούργια πρόταση για την ερμηνεία του τρόπου εμφάνισης τους. Σύμφωνα με τους Kaltenböck et al. (2011) και Heine et al. (2013) οι δείκτες λόγου είναι αποτέλεσμα δύο διαδικασιών, της *απορρόφησης* (cooptation) και της γραμματικοποίησης που ακολουθεί την πρώτη διαδικασία.

Έτσι, στο πρώτο στάδιο, πραγματοποιείται η διαδικασία της απορρόφησης, κατά την οποία οι πληροφοριακές μονάδες, όπως οι προτάσεις, οι φράσεις ή οι λέξεις μεταφέρονται από το πεδίο της πρότασης (sentence grammar) στο πεδίο οργάνωσης του κειμένου (thetical grammar). Η απορρόφηση αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη των δεικτών λόγου αλλά όχι επαρκή. Στο δεύτερο στάδιο το οποίο είναι προαιρετικό, η γραμματικοποίηση ακολουθεί την απορρόφηση και οι στιγμιαίες θετικές μονάδες μετατρέπονται σε στερεότυπες θετικές μονάδες με αποτέλεσμα τη δημιουργία δεικτών λόγου.

Η μελέτη του *έτσι* στα σώματα κειμένων έδειξε ότι εκτός από την κύρια λειτουργία του, την επιρρηματική, αναλαμβάνει και άλλες λειτουργίες. Όταν το *έτσι* λειτουργεί ως επίρρημα αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής έχει συγκεκριμένο συντακτικό ρόλο στην πρόταση, αποτελεί μέρος της προσωδίας της πρότασης και της σημασίας της.

Όταν όμως το *έτσι* δεν έχει επιρρηματική λειτουργία δεν αποτελεί μονάδα της προτασιακής γραμματικής, αλλά απορροφάται από τη θετική γραμματική. Τότε δεν έχει τη συντακτική λειτουργία που είχε πριν ως επιρρηματικός προσδιορισμός, αλλά είναι αποκομμένο συντακτικά από την πρόταση. Η προσωδία του είναι ανεξάρτητη από την προσωδία της πρότασης και η σημασία του είναι μη περιοριστική δηλαδή δεν είναι μέρος της σημασίας της πρότασης.

Όταν το *έτσι* αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής μπορεί να έχει επιφωνηματική λειτουργία, λειτουργία δείκτη επιβεβαίωσης σε ερωτήσεις (tag), ή μπορεί να είναι δείκτης λόγου, αν ακολουθήσει γραμματικοποίηση μετά την απορρόφηση. Τότε από στιγμιαίο θετικό μετατρέπεται σε στερεοτυπικό θετικό, δηλαδή αρχίζει να εμφανίζεται σε συγκεκριμένη θέση και όχι οπουδήποτε στο λόγο. Σε αυτό το στάδιο το *έτσι* ως θετική μονάδα χάνει την εννοιολογική του σημασία και τα προσωδιακά του χαρακτηριστικά, δηλαδή τον επιτονισμό και τις παύσεις, τότε γραμματικοποιείται και από θετική μονάδα μετατρέπεται σε δείκτη λόγου.

Η αναζήτηση του *έτσι* στα δεδομένα προφορικού λόγου έδειξε ότι η κύρια λειτουργία του είναι η επιρρηματική. Η δεύτερη πιο συχνή λειτουργία του είναι εκείνη του δείκτη επιβεβαίωσης, η τρίτη εκείνη του σύνθετου υποτακτικού συνδέσμου και η τέταρτη του κειμενικού δείκτη. Η ύπαρξη παύσης αποτελεί ένα επιπλέον κριτήριο ότι όταν το *έτσι* αποτελεί μονάδα της θετικής γραμματικής είναι αποσπασμένο συντακτικά, προσωδιακά και σημασιολογικά από το υπόλοιπο εκφώνημα. Από την άλλη πλευρά όμως, η απουσία παύσης δε σημαίνει αναγκαστικά ότι η μονάδα δεν αποτελεί θετικό. Άλλωστε, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, όταν το *έτσι* αποτελεί κειμενικό δείκτη είναι μονάδα της θετικής γραμματικής, αλλά συχνά έχει υποστεί απώλεια των παύσεων και των προσωδιακών του χαρακτηριστικών.

Ένα σημαντικό ερώτημα που δημιουργείται αφορά την ηλικία κατά την οποία τα παιδιά κατακτούν τη θετική γραμματική. Η έρευνα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί μελετώντας αποκλειστικά τον προφορικό λόγο των παιδιών σε διάφορες ηλικίες. Ένα δεύτερο ερώτημα είναι ποιες κατηγορίες της θετικής γραμματικής κατακτώνται πρώτα, τα αυθόρμητα, τα δομικά ή τα στερεότυπα θετικά.

Ένα τρίτο ερώτημα αφορά τη γνωσιακή βάση της διάκρισης της προτασιακής από τη θετική γραμματική. Το ζήτημα που τίθεται προς έρευνα είναι αν η προτασιακή ή η θετική γραμματική εδράζονται σε συγκεκριμένο ημισφαίριο στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Ήδη οι Heine et al. (2014) υποστηρίζουν ότι η προτασιακή γραμματική βρίσκεται στο αριστερό ημισφαίριο και η θετική γραμματική στο δεξί ημισφαίριο. Το

συμπέρασμα τους αυτό προέκυψε από μια νευρογλωσσολογική έρευνα σε αφασικούς ασθενείς που είχαν υποστεί βλάβη στο αριστερό ημισφαίριο. Η έρευνα έδειξε ότι το 80% των γλωσσικών εκφράσεων αυτών των ασθενών ανήκαν στη θετική γραμματική σε αντίθεση με τους υγιείς ανθρώπους που χρησιμοποιούσαν και το αριστερό ημισφαίριο.

Η θεωρία της Κειμενικής Γραμματικής είναι αρκετά πρόσφατη και οι μελέτες που έχουν γίνει στο πλαίσιο αυτής της θεωρίας είναι ελάχιστες. Επίσης, οι μελέτες που έχουν γίνει μέχρι τώρα αφορούν κυρίως ευρωπαϊκές γλώσσες, όπως την αγγλική, ή την ελληνική στην παρούσα εργασία. Θα ήταν ενδιαφέρον η έρευνα να επεκταθεί σε μη ευρωπαϊκές γλώσσες, για να βρεθεί αν η θετική γραμματική εδράζεται πράγματι στο αριστερό ημισφαίριο, σε ποια ηλικία κατακτάται και πότε αρχίζουν τα παιδιά να διακρίνουν τους δείκτες λόγου από τις μονάδες της προτασιακής γραμματικής και να τους χρησιμοποιούν.

Βιβλιογραφία

- Αρχάκης, Α. 1996. Δείκτες οργάνωσης του λόγου: Το «δηλαδή» και η σχέση του με συναφείς εκφράσεις. Διδακτορική Διατριβή. Α.Π.Θ.
- Aijmer, K. 1996. *Conversational Routines in English: Convention and Creativity*. London: Longman.
- Aijmer, K. 1997. *I think* – an English modal particle. In Swan, T. & O. Jansen-Westvik (eds.), *Modality in Germanic languages: Historical and Comparative Perspectives*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, 1–47.
- Barth-Weingarten, D. & E. Couper-Kuhlen, E. 2002. On the development of final *though*: A case of grammaticalization? In Wischer, I. & G. Diewald (eds.), *New Reflections on Grammaticalization*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 345–361.
- Blakemore, D. 1987. *Semantic Constraints on Relevance*. Oxford: Blackwell.
- Blakemore, D. 1992. *Understanding Utterances*. Oxford: Blackwell.
- Blakemore, D. 2002. *Relevance and Linguistic Meaning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brinton, L. J. 1996. *Pragmatic Markers in English: Grammaticalization and Discourse Functions*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.

- Brinton, L. J. 1996b. Attitudes towards increasing segmentalization: Complex and phrasal verbs in English. *Journal of English Linguistics* 24(3), 186–205.
- Brinton, L. J. 2001. From matrix clause to pragmatic marker: The history of *look*-forms. *Journal of Historical Pragmatics* 2, 177–199.
- Brinton, L. J. 2008. *The Comment Clause in English: Syntactic Origins and Pragmatic Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brinton, L. J. & E. Cl. Traugott. 2005. *Lexicalization and Language Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Γεωργακοπούλου, Α. & Δ. Γούτσος. 2011. *Κείμενο και Επικοινωνία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Campbell, L. 1991. Some grammaticalization changes in Estonian and their implications. In E.C. Traugott & B. Heine, (eds.), *Approaches to Grammaticalization, Vol. I: Focus on Theoretical and Methodological issues* (Typological Studies in Language 19:1), 285-299.
- Diewald, G. 2011a. Grammaticalization and pragmaticalization. In Heiko N. & B. Heine (eds.), *The Oxford Handbook of Grammaticalization*. Oxford: Oxford University Press, 450–461.
- Diewald, G. 2011b. Pragmaticalization (defined) as grammaticalization of discourse functions. *Linguistics* 49 (2), 365–390.
- Dik, S. C. 1997. *The Theory of Functional Grammar, Part 2: Complex and Derived Constructions* (Functional Grammar Series, 21). Berlin and New York: Mouton de Gruyter.
- Erman, B. & U.-B. Kotsinas. 1993. Pragmaticalization: The case of *ba* and *you know*: *Studier i modern sprakvetenskap* 10, 76–92.
- Ernst, T. 1984. *Towards an Integrated Theory of Adverb Position in English*. Bloomington. IN: IULC.
- Frank-Job, B. 2006. A dynamic-interactional approach to discourse markers. In Kerstin Fischer (ed.), *Approaches to Discourse Particles*. Amsterdam: Elsevier, 395–413.
- Fraser, B. 1990. An approach to discourse markers. *Journal of Pragmatics* 14(3), 383–398.
- Fraser, B. 1998. Contrastive discourse markers in English. In Jucker, A.H. & Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 301-326.

- Georgakopoulou, A. & D. Goutsos. 1998. Conjunctions versus discourse markers in Greek: The interaction of frequency, positions and functions in context. *Linguistics* 36 (5), 887-917.
- Giacalone-Ramat, A. 1998. Testing the boundaries of grammaticalization. In Ramat, A. G. & Hopper, P. (eds), *The Limits of Grammaticalization*. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins, 107–127.
- Günthner, S. 1999. Entwickelt sich der Konzessivkonnektor obwohl zum Diskursmarker? Grammatikalisierungstendenzen im gesprochenen Deutsch. *Linguistische Berichte* 180, 409–446.
- Halliday, M.A.K. & R. Hasan. 1976. *Cohesion in English*. London: Longman.
- Heine, B. 2011. Grammaticalization in African languages. In Narrog, Heiko & B. Heine (eds.) *The Oxford Handbook of Grammaticalization*. Oxford: Oxford University Press, 694-704.
- Heine, B. 2013. On discourse markers: Grammaticalization, pragmaticalization, or something else? *Linguistics* 51 (6), 1205-1247.
- Heine, B., G. Kaltenböck, T. Kuteva & H. Long. 2013. An outline of discourse grammar. In S. Bischoff & C. Jany (eds.), *Functional Approaches to Language*. Berlin: Mouton de Gruyter, 175-233.
- Heine, B. 2014. *An Outline of Discourse Grammar. II Workshop on Grammaticalization*. Universidade Federal Fluminense Niterói, Part 1.
- Heine, B., Kuteva, T. & G. Kaltenböck. 2014. Discourse Grammar, the dual process model, and brain lateralization: Some correlations. *Language & Cognition* 6, 1: 146-80.
- Hopper, P. J. 1991. On some principles of grammaticalization. In E. C. Traugott & B. Heine (eds) *Approaches to Grammaticalization*, Vol. I. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 17–36.
- Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη]. 1998-2002. *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.
- Διαθέσιμο στο:
http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html
- Jucker, A. H. & Y. Ziv (eds.). 1998. *Discourse Markers: Description and Theory*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

- Kaltenböck, G., B. Heine & T. Kuteva. 2011. On thetical grammar. *Studies in Language* 35 (4), 848–893.
- Kaltenböck, G. & B. Heine. 2014. Sentence grammar vs. thetical grammar: two competing domains. In Brian MacWhinney, Andrej Malchukov & Edith Moravcsik (eds.), *Competing motivations in grammar and usage*. Oxford: Oxford University Press. 348-363.
- Kaltenböck, G., B. Heine & T. Kuteva. 2015. On theticals: A "rootless" analysis of *I think*. In Stefan Schneider (ed.), *Parenthesis and Ellipsis: Cross-Linguistic and Theoretical Perspectives*. Berlin: Mouton de Gruyter, 39-70.
- Κριαράς, Ε. *Λεξικό της Μεσαιωνικής Ελληνικής Δημόδους Γραμματείας (1100-1669)*, τόμοι Α'-ΙΔ'.
- Διαθέσιμο στο:
http://www.greek-language.gr/greekLang/medieval_greek/kriaras/
- Lehmann, C. [1982] 1995. *Thoughts on Grammaticalization*. Munich: Lincom Europa.
- Levinson, S.C. 1983. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University.
- Lutzky, U. 2006. Discourse markers? *Well,...* Delimiting the basic features of discourse markers. *Views* 15(1), 3-24.
- Μπαμπινιώτης, Γ. 2008. *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Γ' έκδ. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. 2011. *Ετυμολογικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Ιστορία των λέξεων*. Β' έκδ. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Norde, M. 2009. *Degrammaticalization*. Oxford: Oxford University Press.
- Ocampo, F. 2006. Movement towards discourse is not grammaticalization: The evolution of /claro/ from adjective to discourse particle in spoken Spanish. In Nura Sagarra & Almeida Jacqueline Toribio (eds) *Selected Proceedings of the 9th Hispanic Linguistics Symposium*. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 308–319
- Onodera, Noriko O. 2011. The grammaticalization of discourse markers. In Heiko Narrog & Bernd Heine (eds) *The Oxford Handbook of Grammaticalization*, Oxford: Oxford University Press, 614–624.
- Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech & J. Svartvik. 1985. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London & New York: Longman.
- Schiffrin, D. 1987. *Discourse Markers*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Sperber, D. & D. Wilson. 1995. Postface. *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell (2nd ed.).
- Τριανταφυλλίδης, Μ., Καρθαίος, Κ., Σταύρου, Θρ., Τζάρτζανος, Αχ., Φάβης, Β., & Ν. Π. Ανδριώτης. 2002 [1941]. *Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Tabor, W. & E. C. Traugott. 1998. Structural scope expansion and grammaticalization. In A. G. Ramat and P. J. Hopper (eds) *The Limits of Grammaticalization*. Amsterdam/Philadelphia: Benjamins, 227-270
- Thompson, S. A. & A. Mulac. 1991. A quantitative perspective on the grammaticization of epistemic parentheticals in English. In Elizabeth C. Traugott Bernd Heine (eds) *Approaches to grammaticalization*, volume 1 (Typological Studies in Language 19-1). Amsterdam/Philadelphia: Benjamins, 313–329.
- Traugott, E. C. 1995a. The role of the development of discourse markers in a theory of grammaticalization. *International Conference on Historical Linguistics XII*.
- Traugott, E. C. 1995b. Subjectification in grammaticalisation. In D. Stein & S. Wright (eds) *Subjectivity and Subjectivisation*. Cambridge: Cambridge University Press. 31- 54.
- Traugott, E. C. & Dasher, R. B. 2002. *Regularity in Semantic Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wischer, I. 2000. Grammaticalization versus lexicalization: *Methinks* there is some confusion. In Olga Fischer, Anette Rosenbach & Dieter Stein (eds) *Pathways of change: Grammaticalization in English*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 355–370.
- Χαραλαμπίδης, Χ. 2014. *Χρηστικό λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών. Α΄ εκδ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρώτη αναζήτηση

5 Γρ- Ενημ. πολυβόλο κατά πάνω τους και τα εξόντωσε όλα επίσης, κάθε χρόνο σ	έτσι , για πλάκα». Στην Νάξο
10 Γρ. -Αρ.γν. κ των υστέρων σε συμβιβασμούς, εδραιώνοντας διάφορες ομάδες του πληθυσ	έτσι το αίσθημα στις
15 Γρ. -Αρ.γν. πέινα! *** «Κουλός», λοιπόν, απόμεινα και φορά για	έτσι με το... στόμα ψηφίζω τούτη τη
20 Γρ. -Αρ.γν. ϊκό καπιταλισμό" και τα σχετικά να υποτιμάς τις ιδιωτικοποιήσεις	έτσι τον πρωθυπουργό. Και
25 Γρ. -Αρ.γν. «Αφήστε τους ανθρώπους να αγωνιστούν. Μόνον στην Υγεία. Τώρα διαμα	έτσι θα μείνει κάτι όρθιο
30 Γρ. -Αρ.γν. ουν χάσει τους οπαδούς; Ποιος θα τους μείνει πάντα;	έτσι που ξεγράφουν τα
35 Γρ. -Αρ.γν. ν για να κατανοήσουν όλοι ότι δεν ρίχνονται, σκουπίδια έγγραφα που αφορ	έτσι αβασάνιστα, στα
40 Γρ- Ενημ. ς της αναπηρίας. Ο Κώδικας έχει σχεδιαστεί έτσι ανεξάρτητα απ	ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί
45 Γρ- Ενημ. ς, πιθανά δημιουργήματα ναυτικών που ήθελαν θαλασσινές τους περιπέ	έτσι να περιγράψουν τις
50 Γρ- Ενημ. μην ενοχλούν. Η οικογένεια είναι μεγάλη και αντικείμενα κυρίως χ	έτσι στο σπίτι βρίσκονται
55 Γρ. -Αρ.γν. α διάφοροι ξένοι παράγοντες, νομίζοντας ότι εκτιμήσεις και οι καταστρ	έτσι δικαιώνονται οι
60 Γρ. -Αρ.γν. πιο προσεκτικής παρουσίασης των πραγμάτων, στην πραγματικότητα	έτσι που ν' ανταποκρίνονται
65 Γρ. -Αρ.γν. μια ψευτοδιαλλακτικότητα με την ελπίδα ότι κουτόφραγκοι οι Ευρωπαί	έτσι θα ξεγελαστούν οι
70 Γρ. -Αρ.γν. διάβλητου των εκλογών. Όπως όλοι οι πολίτες, δικαιούνται να έχουν το	έτσι και οι αστυνομικοί
75 Γρ. -Αρ.γν. μματα του Δημοσίου πρέπει να περιορίζονται πιέσεις στον πληθωρι	έτσι ώστε να μην ασκούνται
80 Γρ- Ενημ.	

<p>, αλλά η ελληνική αγορά είναι πολύ μικρή και πρέπει να επεκταθ 85 Γρ. -Αρ.γν. δοποιεί πως δεν θα αφήσει το θέμα να περάσει περάσει απαρατήρητο ένα</p>	<p>έτσι για λόγους βιωσιμότητας</p>
<p>90 Γρ- Ενημ. ερήσια διάταξη του Έλληνα, αντικαθιστώντας παραδοσιακή υγιεινή μεσογεια</p>	<p>έτσι . Και δεν πρέπει να</p>
<p>95 Γρ- Ενημ. ει να είναι σχεδιασμένη και κατασκευασμένη και άμεσα ορατή. Το ελ</p>	<p>έτσι σταδιακά την</p>
<p>100 Γρ. -Αρ.γν. η προεκλογική περίοδος, γιατί τα νεύρα μας, τα έχουν πια εξαντλή</p>	<p>έτσι ώστε να είναι εμφανής</p>
<p>105 Γρ- Ενημ. πουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης λειτουργικά και αποτ</p>	<p>έτσι που παίζουν μαζί τους,</p>
<p>110 Γρ- Ενημ. μένους ήχους και θα συνεχίσει να εκφράζεται το ☒ψέλλισμα☒ ή ☒βάβ</p>	<p>έτσι ώστε να καταστούν πιο</p>
<p>115 Γρ- Ενημ. υριολεκτικά. Μας είχαν... δεδομένους, επειδή «παπαγαλάκια» τους. Μ</p>	<p>έτσι κατά διαστήματα. Αυτό</p>
<p>120 Γρ- Ενημ. Μόλι. Αφού λοιπόν τα κόψεις και τα φτιάξεις ψέκασε όλο το κεφάλ</p>	<p>έτσι τους έπεισαν εντόπια</p>
<p>125 Γρ. -Αρ.γν. φέρεται γιατί κανείς δεν έχει συμφέρον; Και έτσι και μόνο οι</p>	<p>έτσι , για να τα διατηρήσεις</p>
<p>130 Γρ. Λογ. ηριώδης, ως πάντα ορισμένο ήταν και είναι έτσι είναι.</p>	<p>, η κομματοκρατία και οι κλίκες</p>
<p>135 Γρ- Ενημ. λεγχθούν, βρήκε εύκολα και γρήγορα αρωγούς, μέθοδο MTM, οι βασικές</p>	<p>αυτές οι ωραίες ιστορίες να</p>
<p>140 Γρ- Ενημ. εί. Οι καύσεις όμως γίνονται μόνο στους μυς—μόνον η άσκηση και η σω</p>	<p>έτσι για παράδειγμα με την</p>
<p>145 Γρ. -Αρ.γν. ι να γίνει διά Δημοψηφίσματος, επουλώνοντας του Ελληνισμού που ευ</p>	<p>έτσι , καταλαβαίνουμε ότι</p>
<p>150 Γρ- Ενημ. λακίδια από αρκετά κουτιά και να διαταχθούν εμφανείς διαφορές στη</p>	<p>έτσι τους εθνικούς πόθους</p>
<p>155 Γρ- Ενημ. η όμορφη Κέρκυρα με περιμένει!». Ξεκίνησα, αυτοκίνητο, για το αε</p>	<p>έτσι ώστε να μην υπάρχουν</p>
<p>160 Γρ. -Αρ.γν.</p>	<p>έτσι , Τετάρτη μεσημέρι, με</p>

γματική υπηρεσία στον κυπριακό λαό και μόνο θετική ή αρνητική ψήφο τ 165 Γρ- Ενημ.	έτσι	θα καταστήσουν τη
άλλα παιδιά, κοινωνικοποιούνται βοηθούμενα κοινωνικής τους ένταξη 170 Γρ- Ενημ.	έτσι	στη διαδικασία της
α, θέατρο, μουσική, φωτισμούς, καταφέροντας ανθρωπιστικό χαρακτήρα, ε 175 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	να δώσει ένα πιο
ας τις γνωστές τους θέσεις προδιαγράφοντας για το σπάσιμο του αδ 180 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	ένα σκηνικό δυσοίωνα
στροφή της μείζονος περιοχής τους, δίνοντας τους ενδιαφέρει η επι 185 Γρ- Ενημ.	έτσι	την εντύπωση ότι δεν
μη μου μάχη που δεν σταματά ποτέ, αφού μόνον διεκδικήσουμε την αξία της υπο 190 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	μπορούμε να
. έτσι , χωρίς πρόγραμμα και αποτέλεσμα Οι ηλικιω 195 Γρ. -Αρ.γν.		
θούμε από κοντά όλους. Και θα κάνουμε το παν, μας πάνω στο σώμα σου 200 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε η κάθε πατημασιά
α καλούνται να συμμετέχουν ενεργά βάζοντας δρώμενα, ενώ κάποι 205 Γρ- Ενημ.	έτσι	τη δική τους πινελιά στα
ές, παρότι τρώγονται κυρίως βραστάς, επειδή ενδιαφέρονται) και ένα συγκρ 210 Γρ- Ενημ.	έτσι	θα έχουν (όσοι
ου*. * Τσιμεντόλιθοι με ακμές διαμορφωμένες μεταξύ τους. Αυτοί μ 215 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να προσαρμόζονται
ται, παρά να κυκλοφορεί σε ανοιχτά νερά, και διατεθειμένο να επιτεθε 220 Γρ- Ενημ.	έτσι	είναι περισσότερο
ελεσματικότητα και χρησιμότητά τους. Τέλος, σεμινάρια πωλήσεων και αυτ 225 Γρ- Ενημ.	έτσι	ενδεικτικά, στα
ίρια που πήραν ή στην κράση που κουβαλούσαν, τους εκ γενετής. Σαφ 230 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	κι αλλιώς, στα γονίδια
απάντηση είναι αρνητική. Αυτή θα παραμείνει μελλοντική οικονομική 235 Γρ- Ενημ.	έτσι	ανεξάρτητα από την
ες από τον Δήμο Ντικούδη, όπως και έγινε, και μεγαλύτερος κίνδυνος 240 Γρ- Ενημ.	έτσι	περιορίστηκε λίγο ο
του μήκους των χαλύβδινων ινών καθορίζεται βιομηχανική κατασκε 245 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	ώστε να είναι εύκολη η

καιρία να επιτεθεί κατά του ΑΚΕΛ -βγάζοντας και κατά των άλλων α 250 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	τα απωθημένα του- αλλά
ές της κοινωνίας μας και η κοινωνική συνοχή την τήρηση βασικών α 255 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	όπως συγκρατείται από
αρτυρόμενους Συναγερμικούς; Οι ευρωεκλογές σημαντική εκλογική μάχ 260 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	κι άλλιώς είναι μια
ι στη διαμόρφωση δυναμικής εικόνας, ωθώντας υποψηφίους στον κυβερνοχώρ 265 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	πολιτικούς και
ιδιώξεις των Ελληνοκυπρίων. Καταρρίπτεται, ισοπεδωτική αντιμετώπισή 270 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	, η επιχειρούμενη
- εδάφους να τελεί υπό καθεστώς παρέκκλισης, άμεσα γειτνιάζοντας πο 275 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	που κανείς από τους
σουν τα σχολικά μας εγχειρίδια της Ιστορίας, εισβολή να μην εμφα 280 Γρ- Ενημ.	έτσι	που η βάρβαρη τούρκικη
κια φροντίζουν να ακολουθούν τις εξελίξεις, διεισδύει στη ζωή μα 285 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε, όσο η τεχνολογία
ιά πάνω στους Γάλλους. Οι "Ατζούρι☒ άφησαν 8 λεπτά χωρίς καλά 290 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	τους αντιπάλους τους για
μβριο του 2001, σημειώνοντας αύξηση 50%! Ανήλθαν ΑΕΠ. Δεν πρόκειται περί αποκλεισ 295 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	στο 16% του
παγίδα της ξένης διπλωματίας, που όπως τότε παγιδεύσει οριστι 300 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	και σήμερα επιχειρεί να
Αμερική του Μπους αγρίευε περισσότερο. Και «μετανιωμένου» Ανδρέα (πάλαι 305 Γρ- Ενημ.	έτσι	το ΠΑΣΟΚ του☒
ρώπου στην διαφορετικότητα, διαμορφώνοντας αντιμάχεται τον κοινωνικό ρα 310 Γρ- Ενημ.	έτσι	μία στάση που
καθένα απ' αυτά σ' ένα μεγάλο ρόλει. ?φησέ τα ξετύλιξε. Τέλος, άπλωσ 315 Γρ- Ενημ.	έτσι	για 15 λεπτά και μετά
τε γενικά τις σωματικές σας δραστηριότητες περισσότερες θερμίδες κι ειδ 320 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να καίτε
ίχου, αλλά κυρίως μέσω της λαϊκής ορχήστρας. είναι δυνατόν να ε 325 Γρ- Ενημ.	έτσι	, θεωρητικά και πρακτικά

διάθεση και γι'αυτό το σύνδρομο ονομάστηκε μοναδικό ενώ μερικές φορές 330 Γρ. Λογ.	έτσι	. Δεν είναι όμως το
υμεις τους απρόσκλητους κλειδαράδες; Κλέφτες κλέφτες από το επ 335 Γρ- Ενημ.	έτσι	λέγονται! Και χειρότεροι
α όσο πλαταίνω τα πλαίσια της αναφοράς μου), τα μέρη της. Για μόν 340 Γρ- Ενημ.	έτσι	και η ποίηση. Δεν είναι
κίες. Απλώς χρειάζεται να τις τροποποιήσετε να συναντούν και τ 345 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να εμπεριέχουν και
ι η καλύτερη ώρα για να πάμε στη λαϊκή, καθώς μεγάλο συνωστισμό, αλλά κ 350 Γρ- Ενημ.	έτσι	θα αποφύγουμε το
χρονοι παιδικοί σταθμοί, οργανώνουν το χώρο και ελεύθερος στη θ 355 Γρ- Ενημ.	έτσι	, ώστε να είναι ανοικτός
00 χριστιανοί και 1600 μουσουλμάνοι. Φτάνουμε απελευθέρωση της πό 360 Γρ- Ενημ.	έτσι	στον 20ο αιώνα και στην
σάγεται και απάγεται σε αρκετά χαμηλό ύψος, αναμειγνύεται με το ζεστό αέρα 365 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να μην
τίες αναγκάζουν τα ούλα να υποχωρήσουν, και βάση των δοντιών και το 370 Γρ- Ενημ.	έτσι	μέσα σε ένα χρόνο η
) Φίλες και φίλοι Λέοντες, όπως κάθε χρονιά ο μεγαλοπρεπής πατ 375 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	και φέτος το Σεπτέμβριο
νας δικός τους. Δυστυχώς πάλιν «συναίνεσαν» υπαλλήλους του Συμβο 380 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	που ο μισθός για τους
ύσκολα μαθαίνουν, γιατί επιβάλλονται με το προσγείωση μπορεί να είναι ο 385 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	θέλω», αλλά η
, άρα δεν είναι τόσο δύσκολη, αν τη δεχόμαστε πάντως και επίτευξη της ε 390 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	. Η όλη αναζήτηση
ει λοιπόν να ενεργοποιήσουμε τις επαφές μας συντονισμός στον αγών 395 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	ώστε να υπάρχει ένας
ψυχα και άψυχα, γιατί σκουλήκια είμαστε και σερνόμαστε στη λάσπη κ 400 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	θα παραμείνουμε. Να
ται ο υπουργός Εξωτερικών, Γ. Κασουλίδης; Αν πρέπει να αναμένον 405 Γρ- Ενημ.	έτσι	έχουν τα πράγματα, τότε
ι σκαλισμένο όλο στο βράχο, επιβεβαιώνοντας Μπακαλάκη. Μεριές-μεριέ	έτσι	τα γραφόμενα του κ.

410 Γρ- Ενημ. αρόμοιον με του Δημόκριτου. Όπως για τη ζωή υπάρχουν πολλές εκδο	έτσι	και για το θάνατό του
415 Γρ. Λογ. με κρατάς από το χέρι. Όπως πάνω από το νερό σου πω τι νομίζω; Όλων	έτσι	και κάτω απ' αυτό. Να
420 Γρ. -Αρ.γν. ο ακόμη λόγους: αυτοί είναι, πρώτον, ότι μόνο αυξηθούν οι κοινωνικ	έτσι	υπάρχει προοπτική να
425 Γρ. -Αρ.γν. νενώθηκαν εθελοντικά σε δήμους στηρίζοντας του υπουργείου Εσωτε	έτσι	το πιλοτικό πρόγραμμα
430 Γρ. -Αρ.γν. ματιστήριο κατά το δοκούν. Να πραγματοποιεί απομυζά τους αφελείς	έτσι	τεράστια κέρδη και να
435 Γρ- Ενημ. πιο απλή και γνωστή. Όπως ντύνεται ο βοηθός σε βοηθήσει να ντυθε	έτσι	θα σε ντύσει ή έτσι θα
440 Γρ- Ενημ. σκούσαν ανθρωποθυσίες και άλλα βδελύγματα, αυτά για να τιμωρήσε	έτσι	χρησιμοποίησε τα έθνη
445 Γρ- Ενημ. ανίσει, παρά να παρουσιάσει, για να κρατήσει το σχήμα απαλλαγμέ	έτσι	τον πυρήνα τής στιγμής,
450 Γρ- Ενημ. σας Spa με μικρές πολυτελείς απολαύσεις που, Ολοκληρώστε τη "συν	έτσι	κι αλλιώς, τις αξίζετε.
455 Γρ- Ενημ. πλισμός είναι καθοριστικός στην τιμή του RIB, επιλέξετε κάποιο, ρωτήσ	έτσι	, πριν απορρίψετε ή
460 Γρ. Νομ-Διοικ. ς, Β' κύκλος Γ+Δ τάξεις, Γ' κύκλος Ε+ΣΤ τάξεις), στις ηλικιακές κατ	έτσι	θα υπάρχει ομοιογένεια
465 Γρ- Ενημ. ερε να παρατηρεί και να σημειώνει. Μας έδωσε του για την περιοχή το	έτσι	πλήθος παρατηρήσεις
470 Γρ- Ενημ. τασαν συνέστησαν να εγχειριστεί αμέσως και Κος Μαρκάτσι εγχείρησ	έτσι	στις 4 Φεβρουαρίου ο
475 Γρ. -Αρ.γν. ή προσέγγιση, με σχέδιο και χρονοδιάγραμμα, πραγματικά η Ελλάδα κέντρο τ	έτσι	ώστε να γίνει
480 Γρ- Ενημ. ΟΜ 1 ιόπιστος μπορεί να είναι ο υπολογισμός του, ζήτηση χωρίς περιθ	έτσι	ώστε να ικανοποιείται η
485 Γρ- Ενημ. σε κανένα τη νοικοκυροσύνη της. Έτσι τάμαθε, της θάχε βγει κιόλα	έτσι	τάκαμε. Το συγγενολόι
490 Γρ- Ενημ.		

ησίδες Πλατειά και Σαρακηνό, σχηματίζοντας όπου και το όνομα Τρεις 495 Γρ- Ενημ. ητες. Η χρήση της λέξης «κοινότητα» μοιάζει επιθυμία ή την ανάγκη 500 Γρ. Λογ. ο την άλλη άκρη του δικού τους κρεβατιού. Κι κεφάλι προς τη δική τα	έτσι	τρεις εισόδους, απ☒
505 Γρ- Ενημ. λά ευτυχώς τα ιταλικά δεν είναι δύσκολα και εύκολα. Για έναν πάλα 510 Γρ- Ενημ. τερη "ζήτηση" το Σεπτέμβριο, ανακαλύπτοντας ασθένειες" που οδηγούν τα 515 Γρ- Ενημ. λοιπόν, είναι απαραίτητο να το εκπαιδεύσετε ήρεμα και αδιαμαρτύρη 520 Γρ. -Αρ.γν. είναι σχετικά περιορισμένη και προσεκτική	έτσι	να απορρέει από την
έτσι	έτσι	απόφυγε να στρέψει το
έτσι	έτσι	η συνεννόηση έρχεται
έτσι	έτσι	τις "καλοκαιρινές
έτσι	έτσι	ώστε να παραδίδεται
έτσι	έτσι	ώστε η Τουρκία να μην πάρει
έτσι	έτσι	είναι οι τζογαδόροι.
έτσι	έτσι	και τα ριάλιτι
έτσι	έτσι	έχουν τα πράγματα για
έτσι	έτσι	ώστε την ώρα που θα
έτσι	έτσι	μπορούν να
έτσι	έτσι	που μόνο στον αιώνα
έτσι	έτσι	είναι πιο εύκολο να
έτσι	έτσι	μια πεντανόστιμη
έτσι	έτσι	και ο χρόνος. Η γνήσια
570 Γρ. -Αρ.γν.		

γει δήθεν εθνικό, ενωτικό αγώνα. Καταλήξαμε ακρίβεια, στο αναπόδραστο α	έτσι	, με μαθηματική
575 Γρ- Ενημ.		
υς συνείδησης. Όπως και στην ελληνική Θράκη, είναι πλέον εδραίο	έτσι	κι εκεί οι Σαρακατσάνοι
580 Γρ- Ενημ.		
εν έχουν ως μητρική γλώσσα την ελληνική και συνηθίσουμε τα -λιγότερο ή περ	έτσι	θα πρέπει να
585 Γρ- Ενημ.		
κεραιότητας του Οθωμανικού μωσαϊκού, διότι καλύτερα τα συμφέροντα της	έτσι	εξυπηρετούνται
590 Γρ- Ενημ.		
έδρα την Αλεξανδρούπολη, η οποία οργανώθηκε σχηματίστηκαν επαναστατικοί π	έτσι	ώστε αμέσως
595 Γρ- Ενημ.		
λλα είδη καθημερινής χρήσης, συμβολίζοντας των Θείων Δώρων. Προ	έτσι	πρακτικά την προσφορά
600 Γρ. -Αρ.γν.		
παλιάς αγροτικής πολιτικής, αποδεικνύοντας πιστοί συνεχιστές	έτσι	ότι είναι άξια τέκνα και
605 Γρ- Ενημ.		
τον ανιψιό μ? ένα πραξικόπημα, τρέποντάς τον στόχος του ταξιδιού του	έτσι	σε φυγή. Ο αληθινός
610 Γρ- Ενημ.		
για τέσσερα ή πέντε χρόνια, συγκεντρώνοντας τους. Όταν επιτέλου	έτσι	χρήματα για την προίκα
615 Γρ- Ενημ.		
τητη κρίνεται η προσθήκη επιταχυντών πήξης, σκυροδέματος που εκ	έτσι	ώστε η ρευστή μάζα του
620 Γρ- Ενημ.		
ανακλαστήρες μπορεί να είναι ρυθμιζόμενοι, μεταβάλλεται η μορφή της	έτσι	ώστε να μπορεί να
625 Γρ- Ενημ.		
νυμα σε όλο τον Ελληνισμό! Όπως στο παρελθόν «φυλάσσουν Θερμοπύλες».	έτσι	και στο μέλλον θα
630 Γρ- Ενημ.		
ικασία να γίνεται από την προηγούμενη μέρα, όσο το δυνατόν πιο σω	έτσι	ώστε να σχεδιάζονται
635 Γρ. Νομ-Διοικ.		
γασίας και των μηχανικών μέτρων προστασίας, να ελαχιστοποιείται	έτσι	ώστε να αποφεύγεται ή
640 Γρ- Ενημ.		
Όταν έκανε αυτές τις αποκαλύψεις και μίλησε κατοικία και, αμέσως μό	έτσι	, έσκαψε μια υπόγεια
645 Γρ. Ακαδ.		
προσαρμόσουν κατάλληλα τη συμπεριφορά τους σχέσεις τους. Η ερμ	έτσι	ώστε να βελτιώσουν τις
650 Γρ- Ενημ.		
ρθεί σε αντικατάσταση άλλου αρχαιότερου κι' τοπική παράδοση το	έτσι	πάει λέγοντας, μια και η

655 Γρ- Ενημ. κής εξουσίας στο πρόσωπο του αυτοκράτορα9[9], σχέσεις εκκλησίας	έτσι	όπως την εξετάσαμε στις
660 Γρ- Ενημ. σκάλου σε δική του ιδιωτική σχολή. Απόκτησε κατέλαβε σπουδαίες θέσεις	έτσι	μεγάλη φήμη και
665 Γρ- Ενημ. , καταργούνται ή μετακινούνται. Επιβάλλεται διαδικασίες που θα	έτσι	, μετά από όλες αυτές τις
670 Γρ- Ενημ. ριέλαβε τις δύο αρτηρίες σε ένα μπάι πας, κι μπάι πας. ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΙΝΙΟ	έτσι	έκανα επέμβαση με τρία
675 Γρ- Ενημ. κει στη σφαίρα του φανταστικού. Είναι όντως ακραίο, και μόνο ένας συγ	έτσι	. Το σενάριο είναι
680 Γρ. -Αρ.γν. , η εθνοπρεπέστερη επιλογή, γιατί θα μπορούν αποτρέψουν ή να περιο	έτσι	με τη συμβολή τους να
685 Γρ- Ενημ. αδελφούς Σέρβους και Ρώσους, «δικαιώνοντας» του Χάντινγκτον. Την Ε	έτσι	την κατηγοριοποίηση
690 Γρ- Ενημ. νη»1[141]. Όπως φαίνεται στο συγκεκριμένο έργο καλλιτέχνης ζωγραφίζει με	έτσι	και στη ζωή του
695 Γρ- Ενημ. αν εξαιρετικά άστοχοι από την περιφέρεια κι στον εξαιρετικό Μπόσ	έτσι	έδωσαν τη δυνατότητα
699 Γρ- Ενημ. ν κροκόδειλο, με δεμένο όμως το στόμα, γιατί γρήγορα. Μήπως να συστήναμ	έτσι	κολυμπούσαν πιο
700- 705 Γρ. -Αρ.γν. νός και δεν εξαλείφεται επειδή ο όποιος Ρ. Σ. ύπαρξη των τάξεων	έτσι	επιθυμεί. Και επιπλέον, η
710 Γρ- Ενημ. οσδήποτε συνέλληνη ανταγωνιστής του μπορεί σε μελάδες και να υπ	έτσι	για πλάκα- να το βάλει
715 Γρ- Ενημ. ύτε δίπλα, ούτε μέσα αλλά, μαζί της. Κατάλαβα βοήθεια». Ζώντας	έτσι	, τι θα πει «να χρειάζεσαι
720 Γρ- Ενημ. δεσμοί με απειροστή δυνατότητα μετακίνησης συγκέντρωσης τάσεων να δ	έτσι	ώστε σε περίπτωση
725 Γρ- Ενημ. της στατικής αντοχής του κτιρίου. Φαίνεται υφιστάμενου κτιρίου μι	έτσι	ότι στην περίπτωση
730 Γρ- Ενημ. ποιητική παροχή. Όπως τα πιο πολλά μέταλλα, επηρεάζεται από ηλεκτρολυτικ	έτσι	και ο χαλκός
735 Γρ- Ενημ.		

ωμένες με εσοχές και αντίστοιχες προεξοχές, μεταξύ τους. Η κάτω επι 740 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να εφαρμόζουν
ι γυναίκες είχαν τις δικές τους καπελούδες, κυρίως άνδρες. 745 Γρ- Ενημ.	έτσι	από το μαγαζί μας περνούσαν
νδυναμώνει τους υπονήφιους. Θα σας βοηθήσει κατεύθυνση οι προσπάθει 750 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να αποκτήσουν
ες να ξεκαθαρίζουν και να τακτοποιούνται κι άγχος των προηγούμενω 755 Γρ- Ενημ.	έτσι	απαλλάσσετε από το
το 1361 την μετονόμασαν σε Γκιουμουλτζίνα κι' απελευθέρωση της τ 760 Γρ- Ενημ.	έτσι	έμεινε γνωστή μέχρι την
σε αγρό χωραφιού θηλυκής γυναικός. Εξ άλλου γράφει και στις θρ 765 Γρ- Ενημ.	έτσι	, λανθασμένα βιολογικώς,
ίδης, Χρήστος Ταταρίδης, τον ακολούθησαν κι ολόκληρο σώμα από ογδόντ 770 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι	η ομάδα τον έγινε
μίες δεν τα περνούν από τις ειδικές μηχανές έτσι δεν πληρώνετ 775 Γρ- Ενημ.	έτσι	το δελτίο δεν σφραγίζεται και
ενα αυτής. ῤρχισε απότομα το καλοκαίρι και έτσι ταλαιπωρήσουμε πολύ. Θα α 780 Γρ- Ενημ.	έτσι	είπαμε να μην σας
ός χώρου σωματικών βασανιστηρίων, βάζοντας εφιαλτικές φαντασι 784 Γρ- Ενημ.	έτσι	και επίσημο τέλος στις
πό τα αποκτήσουν μία ικανοποιητική καριέρα, ακολουθήσουν το υλιστ (785 Γρ- Ενημ. ός χώρου σωματικών βασανιστηρίων, βάζοντας εφιαλτικές φαντασι) = ίδιο με το 780	έτσι	ώστε να μπορέσουν να και επίσημο τέλος στις
790 Γρ. -Αρ.γν. ηματικής πολιτικής αλλά δεν συμφώνησαν. Και Νοεμβρίου απεργία για τιμα 795 Γρ- Ενημ.	έτσι	θα γίνει στις 28
σερα γωνιακά ελάσματα που είναι διαταγμένα υποστύλωμα αφήνοντ 800 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να περιβάλλουν το
ς ενταγμένες στο ίδιο ή σε ξεχωριστό κτίριο, προστατευμένες. Η χωρο 805 Γρ- Ενημ.	έτσι	ώστε να είναι καλά
πει να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται οι ένοικοι από κάθ 810 Γρ- Ενημ.	έτσι	, ώστε να προστατεύονται

ορες τεχνικές για την ενίσχυση του γυαλιού, έτσι εύθραυστο. Αυτό πρ 815 Γρ- Ενημ.	ώστε να γίνεται λιγότερο
α θα διδάξουν και σινεμά. Όχι μόνον δεν ήταν μιζέριας που επικρατούσ 820 Γρ- Ενημ.	έτσι , αλλά και το κλίμα
ερό ή τρώγοντας άφθονα φρούτα και λαχανικά, μηχανικό ερέθισμα το 825 Γρ. Νομ-Διοικ.	έτσι ώστε να προκαλείτε το
ε ανάταση τού χεριού ή μυστική ψηφοφορία, αν μεταξύ των αντιπρο 830 Προφ. Συνομ.	έτσι αποφασίσει το Συνέδριο,
έει κάτσε αγκαλιά με τη Χριστίνα και έκαμνε και έκατσαν αγκαλιά σ 835 Γρ- Ενημ.	έτσι ((δείχνει την κίνηση))
λύση είναι η κατάλληλη τοποθέτηση των φυτών φως μετά την ανάκλα 840 Γρ. Νομ-Διοικ.	έτσι ώστε να φιλτράρεται το
νους, πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα χρησιμοποίηση να μη θέτει 845 Γρ- Ενημ.	έτσι ώστε μια τέτοια
του Ηρακλή ήλθε στη Θάσο από τους Φοίνικες και στο νησί ο Ηρακλής των Τυρί 850 Γρ. Ακαδ.	έτσι , αρχικά, λατρεύονταν
ει τον κοινωνικό χαρακτήρα της χρήσης τους, καθυποτάσσει τον κο 855 Γρ- Ενημ.	έτσι και ο αφηρημένος χώρος
τι εδώ τελειώνει ο κόσμος του. Δεν ήταν όμως παρελθόν. Η πλατιά πεδιάδ 860 Γρ- Ενημ.	έτσι τα πράγματα στο
δεύτερη χιλιετηρίδα π χ. η Κύπρος παρέμεινε Όταν ξεσπά ο απελευθερ 865 Γρ. -Αρ.γν.	έτσι μέχρι τις μέρες μας.
κού πολιτισμού στην ανατολική μεσόγειο και αιώνες. Η ίδρυση των β 870 Γρ- Ενημ.	έτσι θα παραμείνει στους
ταν παράξενες και κάπως εξωπραγματικές, και ένα στοιχείο αξιοπισ 875 Γρ- Ενημ.	έτσι εφοδιάζει τη Βίβλο με
ντίστοιχα οι ξύλινοι οδηγοί να καρφώνονται έτσι μικρή απόσταση 880 Γρ- Ενημ.	ώστε να διατηρούνται σε μια
ου Αμερικανικού Ναυτικού έδωσε την εντολή κι Γραφείο Ειδικών Εργων 885 Γρ- Ενημ.	έτσι στις αρχές του 1956 το
να κάνουν ανά 15 λεπτά διάλειμμα μίας ώρας (!), κέντρων πρέπει κατ 890 Γρ- Ενημ.	έτσι και οι κάτοικοι αστικών
υλ) στυλ κολύμβησης, αφού είναι και αυτό που, περισσότεροι, ή και	έτσι κι αλλιώς, γνωρίζετε οι

895 Γρ. Λογ. αι κάποια υπεύθυνη δήλωση. Θα ήταν καλύτερα «Γιατί;». «Φοβάμαι	έτσι ;». «Φοβάμαι πως όχι».
900 Γρ- Ενημ. ικονομικά συνεργάζονταν με τους ληστές και οποία όμως σπαταλούσε	έτσι απόχτησε χρήματα, τα
905 Γρ- Ενημ. ύ συστήματος από την καθιέρωση του Ευρώ κ.α., στοχοθετηθούν ευρύτερ	έτσι ώστε στην πορεία να
910 Γρ- Ενημ. γκλημματικότητα που μαστίζει τη Γαλλία και ένα ποσοστό της τάξης	έτσι ο Μπεϊρού εξασφάλισε
915 Γρ- Ενημ. κασία διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας, στο επίπεδο του χώ	έτσι όπως αυτή εξειδικεύτηκε
920 Γρ- Ενημ. α τα ωραία πράγματα αγνοούνται στην Ελλάδα, ουροσυλλογής είναι άγνωσ	έτσι και τα συστήματα
925 Γρ- Ενημ. από τελείως ανοιχτές έως τελείως κλειστές, έτσι παρακολουθεί τις	ώστε η παροχή του αέρα να
930 Γρ- Ενημ. ομονώσει την ορμόνη ινσουλίνη, σταματώντας του διαβήτη σε σκύλο	έτσι γρήγορα τα συμπτώματα
935 Γρ. Λογ. λινη μπλούζα. Θα τον τιμούσε τον πατέρα του, φρεσκοσιδερωμένο πο	έτσι όπως του άρεσε. Φόρεσε
940 Προφ. Συνεντ. υς που έχουν μια συγκεκριμένη ιδιότητα -και ιδιότητά τους αυτή συγκατ	έτσι κι αλλιώς με την
945 Γρ- Ενημ. την ορθότητα της άποψης αυτής, διορθώνοντας ταύτιση του Παπικίου με το	έτσι την προηγούμενη
950 Γρ- Ενημ. ς Αναγέννησης και γι αυτόν ακριβώς το λόγο, διατριβή μου ήταν αφιερωμ	έτσι λίγο ρομαντικά η
955 Γρ. Νομ-Διοικ. ίζει τις θέσεις ελλιμενισμού (αγκυροβολίας) έτσι αποτελεσματικότητ	ώστε να εξασφαλίζεται η
960 Γρ- Ενημ. κτιριακής και πολεοδομικής δομής αποκτούν σημασιών που διαμεσο	έτσι έναν αυτόνομο κώδικα
965 Γρ. Ακαδ. ς κάτι το οποίο του επιβάλλεται, αναιρώντας εξερεύνηση και επ	έτσι τη δική του επιθυμία για
970 Γρ- Ενημ. Η προπόνηση αναγκάζει το μυ να "υπερτραφεί" λειτουργικά στις νέε	έτσι ώστε να προσαρμοστεί
975 Προφ. Συνεντ.	

ην προσφορά δεν την δέχτηκαν οι άλλοι (.) και στην ΚΕΔΚΕ ΕΙΝΑΙ μ 980 Γρ- Ενημ. ων χρόνων σε επί μέρους έντυπα, για να γίνει στις υπηρεσίες μας, απ 985 Γρ. Νομ-Διοικ. χουν διαταχθεί και ο χειρισμός τους γίνεται συσχέτιση μεταξύ το 990 Γρ. Ακαδ. πιδράσεων του ενζύμου με το νερό αυξάνοντας χρειάζεται για την αποδιά 995 Γρ. Λογ. ίζνες, έχουμε καιρό. Θα μείνεις λίγες μέρες, νομίζω ότι θα μείνω 1000 Γρ. Ακαδ. νότοπο ίσως να τα παρομοιάσω με ταξίδι, αλλά γοητευτικό και δύσκολο, όπ	έτσι έτσι έτσι έτσι έτσι έτσι έτσι	λοιπόν το προεδρείο και δυνατή η μεταβίβαση ώστε να λειτουργούν σε την ενέργεια που ,» ρώτησε ο Λούης. «Ναι, ήταν. Ένα ταξίδι
--	--	--

Δεύτερη αναζήτηση- Προφορικός λόγος

1 ένους, ε: δε μπορείς και να τους θυμηθείς καν απ ☒ αυτό ίσως υπάρχει	έτσι	δεν είναι ? ε: και περ ☒
2 σβολή προς τον ελληνικό λαό -που προσπάθησε, ο μεγάλος στόχος-	έτσι	ώστε να επιτευχθεί αυτός
3 δης έλεγχος σε ΟΛΟΥΣ (.) ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ τώρα ? (πράγματα)) // και ο στοιχειώδες // @@@	έτσι	είναι τα
4 νε τα πάντα της στέλνω μήνυμα ξέρεις Άννα (.) [άστο καλύτερα εντ	έτσι	κι έτσι:: () [τι γίνεται;
5 νε τα πάντα της στέλνω μήνυμα ξέρεις Άννα (.) [άστο καλύτερα εντ	έτσι	κι έτσι:: () [τι γίνεται;
6 εούνται και όχι δικαιούνται, να διαρθρώνουν να εκφράζονται οι θ	έτσι	τα δελτία ειδήσεων που
7 το φλουρί; η αδερφή μου βέβαια όχι και τόσο έπεσε το φλουρί μα	έτσι	τίμια γιατί; δηλαδή της
8 το φλουρί; η αδερφή μου βέβαια όχι και τόσο έπεσε το φλουρί μα	έτσι	τίμια γιατί; δηλαδή της
9 (.) ξανακατέβηκα με [την [κατεβαίνανε πολλοί ((γέλια)) ((γέλια)) πλ	έτσι	((γέλια)) όχι μόνο [εγώ
10		

(.) ξανακατέβηκα με [την [κατεβαίνανε πολλοί έτσι
(γέλια)] όχι μόνο [εγώ [(γέλια)] (γέλια)] πλ

11

ε θα βγω πίνω μπάφους και παίζω Προ (γέλια) έτσι που λες (.) και:: τα
μαθήματα συνεχίζονται κα

12

γή είναι οι μέρες που γεμίσαμε όλοι (.) να πας έτσι δεν μπορείς να πας και
ανταλλαγή πράγματα (

13

**γή είναι οι μέρες που γεμίσαμε όλοι (.) να πας έτσι δεν μπορείς να πας και
ανταλλαγή πράγματα (**

14

φώρα τη μεγάλη της Κερατέας ναι λοιπόν και έτσι όπως την ανεβαίνουμε
πάει να στρίψει η Στα

15

**φώρα τη μεγάλη της Κερατέας ναι λοιπόν και έτσι όπως την ανεβαίνουμε
πάει να στρίψει η Στα**

16

πιο [σι έτσι ναι να σου πω τα συνταρακτικά νέα που έχω

17

πιο [σι έτσι ναι να σου πω τα συνταρακτικά νέα που έχω

18

όβο που είχαμε ήταν πώς να βρούμε μια θέση (.) έτσι και βρίσκαμε την θέση
ήμασταν σίγουροι ότι

19

**όβο που είχαμε ήταν πώς να βρούμε μια θέση (.) έτσι και βρίσκαμε την θέση
ήμασταν σίγουροι ότι**

20

γίνεται η δευτέρα παρουσία και γίνονται όλα έτσι όπως τα λένε που που θα
κριθούν ζωντανό κα

21

**γίνεται η δευτέρα παρουσία και γίνονται όλα έτσι όπως τα λένε που που
θα κριθούν ζωντανό κα**

22

ταν (.) και δεν ήξερε ποιος [να μιλήσει [όντως έτσι και καθόμασταν έτσι και
κοιταζόμασταν μόν

23

**ταν (.) και δεν ήξερε ποιος [να μιλήσει [όντως έτσι και καθόμασταν έτσι
και κοιταζόμασταν μόν**

24

ρος των λόγων του κ. Καραμανλή. Χαρακτηρίζει έτσι μια κυβέρνηση που έχει
εκλεγεί με την ψήφ

25

κάνει και λίγο καλό καιρό σχετικά:: ναι ναι έτσι λίγο πιο ήπιο μη χιονίζει δηλαδή
γιατί άμα

26

**κάνει και λίγο καλό καιρό σχετικά:: ναι ναι έτσι λίγο πιο ήπιο μη
χιονίζει δηλαδή γιατί άμα**

27

αφίδα γίνονταν πάντοτε οι επαναστάσεις και μέλλον. Όσο και αν ζο	έτσι	θα γίνονται και εις το
28		
ερίμνησε να τις διαρρεύσει, πιστεύοντας ότι έτσι και δεύτερον	έτσι	εξυπηρετείται επικοινωνιακά
29		
εκατόν πενήντα εκατόν εξήντα ανάλογα το ένα τα πρόβατα είναι	έτσι	; ναι κι όπως σου 'χω πει
30		
εκατόν πενήντα εκατόν εξήντα ανάλογα το ένα πει τα πρόβατα είναι	έτσι	; ναι κι όπως σου 'χω
31		
αθόλου ξέρω 'γώ πότε θα- μετά θα 'μαι Αθήνα πέρα; όχι κανένας	έτσι	; ο αδερφός σου έχει εδώ
32		
αθόλου ξέρω 'γώ πότε θα- μετά θα 'μαι Αθήνα πέρα; όχι κανένας	έτσι	; ο αδερφός σου έχει εδώ
33		
στον Δήμο κυρίως από την Νέα Δημοκρατία, και ήθελε και του επέτρε	έτσι	ό,τι είχε να κάνει, όσα
34		
ράσταση [κι έκανε αυτοσχεδιασμούς [σοβαρά? [δεν το ήξερα αυτό	έτσι	[ξεκίνησε την ηθοποιία
35		
ράσταση [κι έκανε αυτοσχεδιασμούς [σοβαρά? ηθοποιία [δεν το ήξερα αυτό	έτσι	[ξεκίνησε την
36		
έπληξε κάτι άλλο, όχι το έργο, αυτό το ξέραμε γίνει τίποτα. Αυτό σ	έτσι	κι αλλιώς ότι δεν έχει
37		
ντρευτείς (.) αυτά να τα πεις μετά τον γάμο (.) [σκέφτομαι [αυτά είναι	έτσι	είναι το σωστό τώρα
38		
ντρευτείς (.) αυτά να τα πεις μετά τον γάμο (.) [σκέφτομαι [αυτά είναι	έτσι	είναι το σωστό τώρα
39		
ναι [εντωμεταξυ οι μέγιστοι επιχειρηματίες έτσι ; το μέγιστο επιχειρηματικό μυαλό είχανε βά		
40		
ναι [εντωμεταξυ οι μέγιστοι επιχειρηματίες επιχειρηματικό μυαλό είχανε βά	έτσι ;	το μέγιστο
41		
υ πω; σιγά μην κάνει ο Μιχάλης μεταπτυχιακό ((γέλια)) άμα κάνει ο	έτσι	λέει τώρα τι να σου πω;
42		
υ πω; σιγά μην κάνει ο Μιχάλης μεταπτυχιακό ((γέλια)) άμα κάνει ο	έτσι	λέει τώρα τι να σου πω;
43		
με δέκα ευρώ παραπάνω:: βλέπεις τρία ονόματα [και και διασκεδάζ	έτσι	; τρία μαζεμένα ναι [ναι

44	με δέκα ευρώ παραπάνω:: βλέπεις τρία ονόματα	έτσι	; τρία μαζεμένα ναι [ναι [και και διασκεδάζ
45	αγαν τον Απόστολο Πέτρο και Παύλο [δεν ξέρω είχανε:: ήτανε τελοσπάντ	έτσι	άκουσα τι κάνανε;
46	ης χώρας. Εκπορευόνταν λέτε από την Ελλάδα, Παπουτσή, επειδή το ρεπο	έτσι	; Προφανώς. Κύριε
47	ω να σας δω; [πριν τα Χριστούγεννα λέμε τώρα πώς τα πέρασες; τι κά	έτσι	; τι κάνετε; καλά μωρέ
48	ω να σας δω; [πριν τα Χριστούγεννα λέμε τώρα πώς τα πέρασες; τι κά	έτσι	; τι κάνετε; καλά μωρέ
49	γική θέση όλη αυτή την περίοδο, αλλά κυρίως ασκώντας τα καθήκοντά μου	έτσι	το νοιώθω- γιατί
50	ο φορτηγό από την άλλη μεριά οπότε φοβήθηκε 'ριξε λίγο δεξιά:	έτσι	λέει τουλάχιστο::ν και το
51	αντι είναι το άγαλμα του Παλαμά που κάθεσαι πάνω και σε βγάζει στα Πα	έτσι	(.) ωραία(.) πας όλο
52	αντι είναι το άγαλμα του Παλαμά που κάθεσαι πάνω και σε βγάζει στα Πα	έτσι	(.) ωραία(.) πας όλο
53	έτσι είμαι εγώ στη διάθεσή σας. Ακούω τις ερωτήσ		
54	:: παρουσιάζανε για το πανκ στυλ μουσικής κι κάτι όλοι τέτοια αχού	έτσι	; ναι (.) αλλά να σου πω
55	:: παρουσιάζανε για το πανκ στυλ μουσικής κι κάτι όλοι τέτοια αχού	έτσι	; ναι (.) αλλά να σου πω
56	δείξει άμα έχεις διασυνδέσεις δεν γίνονται [επιτραπέζι	έτσι	αυτά τα πράγματα είναι σαν ένα
57	δείξει άμα έχεις διασυνδέσεις δεν γίνονται ένα [επιτραπέζι	έτσι	αυτά τα πράγματα είναι σαν
58	ικά:: χωριστήκαμε λόγω κλασικού γι' αυτό ή έτσι κωδικούς (.) εγώ θα	έτσι	; όχι όχι πάει ανάλογα με
59	ικά:: χωριστήκαμε λόγω κλασικού γι' αυτό ή κωδικούς (.) εγώ θα	έτσι	; όχι όχι πάει ανάλογα με
60	(γέλια)) αλλά δεν κατάλαβα γιατί με φώναξες; να κάνω; να:: ανοί	έτσι	να κάτσεις εδώ δε θες; τι

61	(γέλια) αλλά δεν κατάλαβα γιατί με φώναξες; τι να κάνω; να:: ανοί	έτσι	να κάτσεις εδώ δε θες;
62	(γέλια) στον καθένα (.) δεν γίνεται αυτό καλά (.) νομίζω έχει πόι	έτσι	όπως το θέτει έχει πόντ
63	(γέλια) στον καθένα (.) δεν γίνεται αυτό καλά (.) νομίζω έχει πόι	έτσι	όπως το θέτει έχει πόντ
64	; και πότε είναι οι απόκριες ρε; τότε είναι; να σου πω; ((γέ	έτσι	μου είπε η αδερφή μου τώρα τι
65	; και πότε είναι οι απόκριες ρε; τότε είναι; να σου πω; ((γέ	έτσι	μου είπε η αδερφή μου τώρα τι
66	ς πλάκα ((γέλια)) ((γέλια)) @@ αστείο ήταν αυτό ((γέλια)) ((γέλια)) Τουρκοβ	έτσι	; @ που το κατάλαβα
67	ς πλάκα ((γέλια)) ((γέλια)) @@ αστείο ήταν αυτό ((γέλια)) ((γέλια)) Τουρκοβ	έτσι	; @ που το κατάλαβα
68	υία του/ Σε μπουγατσερί Δεν είμαστε εμείς στα δεκατρία μου	έτσι	(_)Εεε/ Συγγνώμη, αλλά εγώ
69	υλής. Θα πρέπει με επιτυχία, όπως μέχρι τώρα, ασκήσουμε τα καθήκοντ	έτσι	και στη συνέχεια, να
70	εωρούν οι μαθητές το σχολείο ως πάρεργο και θεωρώντας ότι αυτό είναι	έτσι	να αφοσιώνονται -
71	πάμε σε διαγωνισμό:: ε:: φαγητού (.) συνταγής φτιάξει ο καθένας τ	έτσι	και αλλιώς αφού θα έχει
72	πάμε σε διαγωνισμό:: ε:: φαγητού (.) συνταγής φτιάξει ο καθένας τ	έτσι	και αλλιώς αφού θα έχει
73	σας παρακαλώ - = = να // ολοκληρώσει και μετά, επιτρέψτε μου να τελ	έτσι	είν☒ η διαλεκτική - =
74	σχολείο () ε:: θυμάμαι ήτανε και πολύ βροχερή τελοσπάντων είχε γίνει το	έτσι	πολύ άσχημη μέρα
75	σχολείο () ε:: θυμάμαι ήτανε και πολύ βροχερή τελοσπάντων είχε γίνει το	έτσι	πολύ άσχημη μέρα
76	καταλάβει μα εντάξει και στο σκι άμα το πας λυγίζεις τα γόνατά σου τ	έτσι	μόνο τα:: πρέπει να
77			

καταλάβει μα εντάξει και στο σκι άμα το πας λυγίζεις τα γόνατά σου τ 78	έτσι	μόνο τα:: πρέπει να
μη και η επίσκεψη αυτή έχει αντιμετωπιστεί αναμενόμενη επίσκε 79	έτσι	όπως το θέτετε εσείς. Η
[ο Όμηρος [θέλω να κόψω α::υτό το κομμάτι εδώ το χαλάμε μεν αλλά ((80	έτσι	((πιάνει καταΐφι)) τώρα
[ο Όμηρος [θέλω να κόψω α:: υ τ ό τ ο κ ο μ μ ά τ ι ε δ ώ ((πιάνει καταΐφι)) τώρα το χαλάμε μεν αλλά ((81		έ τ σ ι
ς☒ Α.ΚΟΚΟΡΙΚΟΣ:Συγγνώμη γιατί λέω, συγγνώμη, Δήμαρχος, να επιστρέψει τα 82	έτσι	θα βρει λεφτά ο
της. Βέβαια πρέπει να πω ότι όλα αυτά είναι χαίρομαι ιδιαίτερα γιατί 83	έτσι	όπως τα λέτε και
ιο θέμα, λοιπόν, δεν υφίσταται, τουλάχιστον, Ακούω τις ερωτήσεις σα 84	έτσι	όπως παρουσιάζεται.
να επισημάνουμε -και εμπράκτως να δηλώσουμε Ολυμπιάδας δεν αφορά 85	έτσι	- ότι η διοργάνωση της
μενο και αντίκρουσμα. Ο κ. Καραμανλής γίνεται αντίφασης. Από τη μια π 86	έτσι	θύμα μιας πολιτικής
ία. Αφού το λέτε εσείς, το δέχομαι ότι είναι βγάζετε το πολι 87	έτσι	. Αλλά, σας καλώ και πάλι, να
χεσαι με τη Στέλλα με το αυτοκίνητο βολεύει λες τώρα εγώ στη Στ 88	έτσι	δεν είναι; εννοΕΙΤΑΙ τι
ρχει χώρος και χρόνος (.) κοίτα αυτό είναι @ @ @ ΑΥΤΟ λένε ότι πριν 89	έτσι	; κι όμως οι επιστήμονες
ι μαύρο κι εμένα μαυρίζει αλλά το κάνω πάλι ποντικιού)) ((γέλια)) @ @ 90	έτσι	((κάνει την κίνηση του
κος ας πού[με= [ναι =ας πούμε σχετικά μεγάλα, χρειάζονται ακόμη μεγαλ 91	έτσι	; και για σένα θα θα
χει ενδιαφέρον για το Μακελελέ; λέω τώρα ☒γω πόσο χρονών είναι α 92	έτσι	; (.) φαίνεται πως είναι
ι το γούρι, δεν χαλάει το γούρι τέ[λος [Έτσι έτσι κι η θετική 93	έτσι	είναι η χημεία η οποία πηγαίνει

σεις το θεωρείτε υπερφυσικό φαινόμενο αυτό θαύμα σημαίνει (02) - π 94	έτσι	δεν είναι; κοιτάζτε:
μως, η οικονομική κατάσταση της χώρας είναι Χθες, βουλευτές της Ν. 95	έτσι	όπως την περιέγραφα.
λιτικό του Πλά (.) ο Πλάτωνας στον Πολιτικό (.) Πλάτωνα (.) λέει ότι:: τ 96	έτσι	λέγεται ένα έργο του
λιτικό του Πλά (.) ο Πλάτωνας στον Πολιτικό (.) Πλάτωνα (.) λέει ότι:: τ 97	έτσι	λέγεται ένα έργο του
α μ☒ αρέσει πολύ. Η θεά δίπλα. Το πλάνο θέλω☒ φορά που με φέρνει. 98	έτσι	. Τα ίδια μου λέει κάθε
ρα υποψήφιος Δήμαρχος. Εγώ θέλω να ξεκινήσω φίλος σας που έχει να 99	έτσι	όπως θα ξεκίναγε ένας
πέραν των ορίων της οικονομικής πολιτικής, χώρα μας. Γνωρίζετε 100	έτσι	όπως αυτή ασκείται στη
ια και μπαίνεις εντελώς διαφορετικά και 'γω έτσι πρωτοδούλεψα τα έβλ 101	φοιτήτρια [τότε [έτσι	
ίσει με τις αποφάσεις του ο ΟΗΕ, προκειμένου ενδιαφέρονται να υπάρξε 102	έτσι	να αποδείξουν ότι
α δεν κάνω πλάκα τώρα αν ήξερα ότι θα περάσω μέσα και δεν μπορώ 103	έτσι	τις δύο ώρες που έκατσα
το ίδιο? // ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ /ΛΙΓΟ να πα Βαρεμένη ? υπάρχει δικαστική εξέλι 104	έτσι	(.) κύριε
πιθυμούμε εμείς. Είναι συγκεκριμένος γιατί έτσι επιστημονική μελέ 105	έτσι	προκύπτει μέσα από την
ρα πιο τιμητικό αξίωμα είναι αυτό κ. Δήμαρχε προτιμούσα να έχω την αγάπη 106	έτσι	δεν είναι; Θα
χει σύγκλιση επί προγραμματικών θέσεων και δικομματισμό. Αυτό δεν αποτε 107	έτσι	συντηρούν τον
υς που έχουν μια συγκεκριμένη ιδιότητα -και ιδιότητά τους αυτή συγκατ 108	έτσι	κι αλλιώς με την
ρότηση, με απόψεις. Αυτό ήταν βάση σχεδίου ή γενικώς στη ζωή σας; 109	έτσι	λειτουργείτε πολιτικά

λήθεια; ναι:: Ε: κανονικά; κλάμα; Ο: είχε κάνει άλλη ((δείχνει)) για να 110	έτσι	τη μούρη του απ☒ την
ολίσθησης. Καταστρέφουν για να ξαναχτίσουν, πόλεμος ας εξορκισ 111	έτσι	απλά, επειδή μπορούν. Ο
ες μάρες κουκουνάρες άρες μάρες ρε α:: ναι:: κουκουνάρες ε:: καλά:: ΤΟ 112	έτσι	::; ΟΧΙ μάρες μάρες
ες μάρες κουκουνάρες άρες μάρες ρε α:: ναι:: κουκουνάρες ε:: καλά:: ΤΟ 113	έτσι	::; ΟΧΙ μάρες μάρες
Τι κάνεις Γιάννη, κουκιά σπέρνω». Δεν είναι σας πω, γιατί εδ 114	έτσι	. Γιατί δεν είναι έτσι; Να
σεις, τις οποίες δεν αποδέχομαι. Το δέχομαι έτσι ΠΑΣΟΚ και περνώ 115	έτσι	. Επειδή είπατε για λάθη του
τα τεφτέρια τους για να παίρνουν ΦΟΡΟΥΣ [και [ναι ναι ναι ναι αυτό 116	έτσι	τα ονόμασαν ΄ΓΡΑΦΑ
οια ότι ξεκινάμε πάρα πολύ πρωί ☒ Πείτε μας Παπουτσή τώρα, αυτόν τ 117	έτσι	μια μέρα του Χρήστου
τε απολύτως γιατί δεν θέλει να μένει τίποτε, έτσι απέναντι στον κόσμο 118	και εγώ έχω μια ευθύνη	
τήτων στα Δημοτικά Διαμερίσματα, γιατί μόνο νώσει ότι ο Δήμος είναι 119	έτσι	ο πολίτης μπορεί να
μοίρα. Πάντως εμείς είμαστε ικανοποιημένοι εξάρθρωση της τρομοκρατ 120	έτσι	κι αλλιώς, γιατί η
κανα ένα προφίλ γυναικείο με λίγο το προφίλ με βοήθησαν και τα π 121	έτσι	να φαίνεται έντονα και
άει; η γυναίκα του είναι η γυναίκα του είναι έτσι δουλεύει [αυτός ε 122	και το παιδί του [αυτή δε	
την κασετίνα μου τα πήρες; ε; όχι μπα; πώς κι το γραφείο σου ((γέλι 123	έτσι	; για την ακρίβεια απ☒
εκατόν πενήντα εκατόν εξήντα ανάλογα το ένα πει τα πρόβατα είναι κ 124	έτσι	; ναι κι όπως σου ☒χω
αλή ταινία που λέγεται::: Χαμπλ; νομίζω κάπως είναι ντοκιμαντέρ Μ 125	έτσι	[και [δεν είναι ταινία

πριν τελειώσουν οι εξετάσεις μαλάκα ΠΑντα ΗΤΑνε:: η μιΖΕρια η ιδ 126	έτσι	στο σχολείο δηλαδή (.)
ν έχει στέρρες βάσεις, καταργεί το παλιό και αναλώσιμο και τέλος εξα 127	έτσι	γίνεται πρόσκαιρο,
βασμιότατε ΚΑΝΤΕ μου αυτή τη χάρη ΠΕΣΤΕ μας έτσι // γιατί στραφήκατε εναν 128	έτσι	με ΚΑΘΑ:::ΡΑ::: λόγια
ιμο)) πολύ γλυκούλι πολύ γλυκούλι ναι είναι ρε παιδί μου και απ 129	έτσι	απαλό (.) δεν έχει βάλει
ιμο)) πολύ γλυκούλι πολύ γλυκούλι ναι είναι ρε παιδί μου και απ 130	έτσι	απαλό (.) δεν έχει βάλει
Προφανώς. Και θα είστε στο Δήμο της Αθήνας, Προφανέστατα. Πάντως 131	έτσι	δεν είναι; Προφανώς.
ίς. 'ρα, αν μου επιτρέπετε είστε ψυχολόγος μέθοδο. Εγώ κάνω 132	έτσι	; Όχι βέβαια. Έχω δικιά μου
ρινό συνέδριο θα το συζητήσετε το θέμα αυτό απετέλεσε το μείζον θέμα, 133	έτσι	δεν είναι? = = Δεν
ά αφορούν τις πόλεις. Δεν είναι όλη η Ελλάδα αυτό, αλλά όλη αυτή η 134	έτσι	. Μακάρι να ήταν έτσι
από τα σωσίβια του μοιραίου ελικοπτέρου και πάρα πολύ κοντά στ 135	έτσι	εικάζουν ότι βρίσκονται
τι περιοχές που είναι πράγματι τουριστικές, και οικονομι 136	έτσι	όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα,
α ρούχα μου, τι να κάνω; Να πω «Αφού σου είπαν το εξής: επειδή όντως 137	έτσι	, μην το κάνεις!;». Λέω
ι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, δεν το βλέπω καθόλου υποχρέωσή μας απέναντι 138	έτσι	, το θεωρώ ότι είναι
τοιμάσουνε να τρέξουνε να προχωρήσουνε και όμως που είναι Αθήνα 139	έτσι	δεν προλάβαμε (.) ΤΩΡΑ
ς (.) και στο ΟΑΚΑ (.) καταβάλλει προσπάθειες (.) προβλήματα στην εφαρμο 140	έτσι	ώστε να αποτρέπουν
τούρτες που παίρνεις ένα κομμάτι τούρτα; (.) ραδιοφώνου σε σιντί κ 141	έτσι	παίρνεις ένα κομμάτι
αν αποκλειστικά με αυτό το θέμα, και πάντοτε ένας άνθρωπος που μπο	έτσι	απαντώ ξέρετε. Είμαι

142	ίκτες αυτούς και η Σοφία με τον Βαγγέλη, που μαζί αποφασίζουν	έτσι	και αλλιώς ζευγάρι είναι,
143	ο όρος πρέπει να υπάρχει και η μίζα, να το πω δηλαδή οι υπηρεσί	έτσι	απλά. Στο άγιο όρος; Ναι
144	ά::: έφυγε με την Αντωνία @@@@ ΒΕβαια δεν έφυγε καλά [@@@@ και γίνεται της πουτά	έτσι	απλά::: () και
145	ήντα ☒ κύριε Λυκουρέζο και:.. κύριε Φούζα και το Μεγρέλη και στο Νίκ	έτσι	τα ☒ επίσης στο Νίκο
146	σουμε δυο τρία πουλιά εδώ να μας κάνουνε live, κουτσοουλιές, θα κάνουμε νο	έτσι	να μας ρίχνουνε
147	κρισης και προσανατολισμού των καταναλωτών διαμορφούμενες από του	έτσι	ώστε οι πραγματικά
148	έχουν εκφραστεί πάνω σ' αυτή τα κράτη - μέλη, ακόμη πως θα διαμορφωθ	έτσι	ώστε δεν γνωρίζουμε
149	τα η οποία δίνει το καλύτερο αποτέλεσμα και πλαίσια των προβλημάτων	έτσι	πιστεύω ότι και στα
150	ίας αποκάλυπτα να λέει ότι το κλείνω γιατί έτσι βλέπουμε να ανοίγ	θέλω και μετά από λίγο να	
151	ρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία κλπ.) καθιστώντας Ευρ. Ένωσης προϊόν ο	έτσι	το σκληρό σιτάρι της Ν.
152	ην προσφορά δεν την δέχτηκαν οι άλλοι (.) και στην ΚΕΔΚΕ ΕΙΝΑΙ μ	έτσι	λοιπόν το προεδρείο και
153	πορούσε να το είχε χάσει και αυτός πάντως (.) φανέλα του Ρομπέρτο::: [ε	έτσι	; [ναι εδώ βλέπουμε
154	α Α:::χ την Τρίτη θα κλείσει η σχολή παιδιά() τελειώσει όλα τις εργασ	έτσι	πιστεύω μα αν είχα
155	γέλια)) λοιπόν θα μας τα ☒χεις ετοιμάσει όλα κομπλέ κομπλέ εμε	έτσι	; [όλα [ναι ναι ναι κομπλέ
156	ς)) και δεν συνηθίζω να λειτουργώ ((γελώντας)) όχι μόνο μια ((γέλ	έτσι	το ☒χεις κάνει μια φορά
157	ο μου. Γυναίκα παιδί μου. Όλο σε άνδρες μέσα, γυναίκα στο σχήμα Χρισ	έτσι	είμαι. Και μοναδική
158			

rt): Να μας το βεβαιώσει, κύριε Παπανικολάου έτσι δεν είναι ? Να πρέπει να μας το βεβαιώσει
159

χουν σε τοπικό επίπεδο (Δράμα, Θεσ/νίκη κλπ.) έτσι ώστε όχι μόνο να διατηρείται η προσφορά το
160

των οδών Δεληγιάννη και Μπουμπουλίνας, και έτσι δημιουργήθηκε κυκλοφοριακό κομφούζιο. Προ
161 δό έτσι ώστε να αποδευμεντούν πόροι του Γ' ΚΠΣ που
162

α οποία δεν μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε έτσι και αλλιώς διότι ποτέ δεν διαθέταμε αεροπο
163

ξεργάστηκε ένα πλάνο προετοιμασίας αγώνων, έτσι ώστε να προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια, για
164

άδων και του Προέδρου της Βουλής είχε κάπως έτσι ορίσει το θέμα. Όμως, όσον αφορά τις τροπο
165

αγορές στα διύλιστήρια, υποστηρίζοντας ότι έτσι θα διαμορφώνονται χαμηλότερες τιμές. Ερω
166

μύρια από επιδοτήσεις για να λειτουργήσουν έτσι όπως λειτουργούν και μέσα από τα επιδοτούμ
167

μευθεί και θα καταστραφεί. Ο λόγος είναι ότι έτσι αποφεύγεται κάθε κίνδυνος διοχέτευσης ΓΤΟ
168

α, να τροποποιήσουμε τον κανονισμό του ΕΛΓΑ έτσι ώστε να καλύπτει όλο το χρόνο με αποζημιώσ
169

ο είναι ένα SAAB. Εσείς πώς τα είδατε όλα αυτά έτσι τις τελευταίες ημέρες και με το διαφημιστι
170

, όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα. Δεν είναι έτσι . Έτσι είναι. Ξέρετε γιατί; Γιατί σας γνώρισ
171

. Τι τον έπιασε ξαφνικά;» Δεν είναι ακριβώς έτσι , και θα σας εξηγήσω εδώ αμέσως γιατί. Όταν π
172

ο πολιτικό μήνυμα ή ερμηνευες τους στίχους, έτσι όπως ακριβώς ταίριαζε στην εποχή ή στα πολ
173

με το χέρι μας και συστηνόμαστε. Δεν γίνεται έτσι . Ο κόσμος μας ξέρει και είναι εκείνος που μ
174

γή είναι το Κόμμα μου, το οποίο χρηματοδοτεί έτσι κι αλλιώς ένα μέρος του προεκλογικού αγώνα
175

βούλια σε κάθε Διαμέρισμα, σε κάθε γειτονιά, ανάγκη, να δημιουργούνται 176	έτσι	ώστε όπου υπάρχει
του κ. Λαλιώτη για ένα κεντροαριστερό πόλο, σημείο απ☒ τον τρόπο 177	έτσι	θα κριθεί ως ένα μεγάλο
Νεολαίας ΠΑΣΟΚ, δεν έμεινε τίποτα σχεδόν κι τοπικές Οργανώσεις τ 178	έτσι	αναζητήθηκαν από τις
γκινεί το πνεύμα, η προσωπικότητα, δεν είναι Β> Το λένε. Στον δημόσι 179	έτσι	. Α> Ποιος το λέει αυτό;
αράθεσης από μια ατάκα ή ένα ευφυ[ολόγημα (.) κύριε:: Παυλόπουλε ναι 180	έτσι	; [μάλιστα κύριε Βεν-
ται σε απόγνωση. - Νάτα, ορίστε. Όλα μέσα. Όλα μετατράπηκαν σε ποτάμια και προ 181	έτσι	. Οι δρόμοι
ομάδα. Ένα τρίτο διαλαλεί το ποσό ρεκόρ 888,000. κατάλογος παίρνει μέρος σ 182	έτσι	ένας ατέλειωτος
ασης του θέματος γιατί γνωρίζομαστε χρόνια ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ένα στοιχε 183 - 184	έτσι	δεν είναι; Ββεβαίως
ωπίζεται με μια κεκτημένη ταχύτητα, ας το πω Πιστεύουμε ότι η κυβέρ 185	έτσι	, εκ του παρελθόντος.
έχει ζητηθεί, επισήμως, η άδεια της Ελλάδας, δυνάμεις αυτές; Έχουν 186	έτσι	ώστε να περάσουν οι
να δω και άλλους από τους αρμοδίους, ας το πω εμπλεκόμενους, αλλά η λέξη έχει γ 187	έτσι	-θα έλεγα
χολιό τους. Το ότι οι δημοσκοπήσεις βγάζουν θα έλεγα ότι είναι γι 188	έτσι	κοντά τα δύο κόμματα,
ο οποίος μόλις επέστρεψε από την Τυνησία κι λέξη σε αυτό το θέμα. 189	έτσι	δεν έχουμε την τελική
ενδεχομένως, στα εθνικά θέματα. Θεωρητικά θυμίσω ότι πρόκειται γι 190	έτσι	είναι. Αλλά θέλω να
ητος ή θα πρόσκειται στο ΠΑΣΟΚ δεν θα τα δει ξέρει τι συνέβη. Όλο 191	έτσι	τα επιχειρήματα γιατί
τερη έκκληση ενάντια στην αποχή, να το πούμε αποχή, περίπου στο 36% του 192	έτσι	. Υπήρχε μια μεγάλη

πολιτική ☒ αν θέλετε- ίσως κατά κάποιο τρόπο παρατήρηση και ερώ 193	έτσι	επιθετικό, μια πολιτική
εγώ, εε; Εσείς καλά κάνετε και το λέτε, διότι συμβεί. Εάν δεν αποφασίς 194	έτσι	περίπου μπορεί να
ην απάντηση, γιατί δε γίνεται αυτό, αν είναι σχολεία είναι πολ 195	έτσι	. Γιατί τα προβλήματα στα
ιρήματα, στα προβλήματα της Αθήνας τα οποία και τα περισσότερα ε 196	έτσι	κι αλλιώς είναι πολλά,
ς διεθνούς πολιτικής, είναι το Μεσανατολικό δίκιο ☒ αυτό και 197	έτσι	δεν είναι; Έχετε απόλυτα
ατέρας παρέλαβε το κοριτσάκι του σήμερα και αίσιο τέλος. Από ότι 198	έτσι	η περιπέτειά του είχε
ευχαριστούμε πολύ και καλό βράδυ. έτσι φωτογρα 199	έτσι	έχουμε ακούσει και εμείς ότι έχουν
άστημα στον κιλίβαντα του πυροβόλου όπλου προβλέπει για τις τιμέ 200	έτσι	όπως το πρωτόκολλο
δοποίηση υπάρχει και μια ας πούμε αν θέλετε αστυνομικούς::: (.) να δι 201	έτσι	πρόσκληση προς τους
λοί, το είχατε συνεννοηθεί αυτό; όχι μωρέ α αυτό [α::: ρε 202	έτσι	; αλλά είμαστε χρόνια μαζί, γι ²
αρά πολύ κα[λα [είσαι πολύ καλά είσαι στα::: πολύ =που λέμε (.) πρέπ 203	έτσι	ι: στα πολύ χάι σου/
σύ τώρα λες μόνη μου πατρίδα είναι ο χρόνος, γεννηθεί στην Καλαμάτα, 204	έτσι	κάπως είναι, έχεις
ην αγαπημένη μου πότε; Ψάχνω την νύφη. Είναι εύσωμη, μήπως την έχετε δ 205	έτσι	ψηλή, ξανθιά, πολύ
ις (γάμα μας) στο σπίτι μας είμαστε πήρα για: γιατί έκλεισα το ει 206	έτσι	για να:: σε συγχύσω λίγο
ν. Πρώτα απ όλα, κάθε πολίτης σ` αυτή τη χώρα, Δικαιοσύνης, έχει τη δυνατό 207	έτσι	και ο υπουργός
εση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους δυνατόν να υπάρχο 208	έτσι	και αλλιώς και δεν είναι

τό να αναφέρουμε παραδείγματα, συντηρώντας εκλογολογία. Είναι σαν να 209	έτσι	ουσιαστικώς την
ατικών Τραπεζών, είναι πως αν γίνει ρύθμιση, περιγράφουν κάποιοι 210	έτσι	όπως ενδεχομένως την
τε να μην τα αναπαράγουμε. Εσείς ερμηνεύετε παρακαλούσα να μην ερμ 211	έτσι	την απάντησή μου. Θα
θα γίνουν εκλογές, όπως ορίζει το Σύνταγμα, πρέπει να εξασφαλίσει τ 212	έτσι	και η κυβέρνηση θα
, προβολή ενός κόμματος ή ενός πολιτικού και διαφήμιση. Δεν θα πρέπε 213	έτσι	συνιστούν πολιτική
ατόρθωσε να παραπλανήσει τους εταίρους και προσέγγιση της χώρας 214	έτσι	, να επιτύχει αυτή την
ι η Τάμτα με αυτό το μαλλί και το κάνουν όλες ποια την έκανε την α 215	έτσι	η Σολωμού (.) [δεν ξέρω
ι η σοκολάτα 216	έτσι	είναι (.) ηλιοφάνεια είπε είπε; μ:: για ν ☒ α
ώρα (.) είμαστε μια παρέα ε δεν θα το [κάνουμε σοβαρά δεν θα μου κά 217	έτσι	ρε παιδί μου [κορίτσια
εράσαμε τι ώρα φύγατε; αργήσατε να φύγετε ε πήραμε τα παιδιά:: (. 218	έτσι	δεν είναι; ε πήγαμε και
ς τελειώς () είναι:: (.) έχουμε και κουκουέδες πάουρφουλ [εδώ πέρα ναι 219	έτσι	: πάρα μα πάρα πολύ::
ται στην ξαπλώστρα και κάνουν ηλιοθεραπεία ξειδρώνουνε γυρνάνε α 220	έτσι	((δείχνει)) ιδρώνουνε
ραμ ☒ εμείς το Μαργαρίτη τς Φίγκα κι όχι λέει μου τα πληρώσεις λέε 221	έτσι	(.) έτσι θέλουν λέει θα
ο έχουμε και πρώτο παιχνίδι στο Καραϊσκάκη όντως ναι στα νοκάουτ 222	έτσι	; ε αυτό ☒ ναι θετικό
ποτα; όχι αμάν μωρέ μαμά σιγά (.) πώς κάνεις ρούχα να βάλεις ήθε 223	έτσι	; λες και δεν έχεις άλλα
λέει (.) θα διαβάσουμε σοβαρά τώρα σοβαρά () φωνή του)) μετά από 224	έτσι	ωραία () ((καθαρίζει τη
εντάξει (.) γιατί είχε ΠΑρα πολύ κίνηση (.) και λοιπόν αρχίσατε; να πηγαί	έτσι	καθυστέρησα α:: ()

225	αθισμάτων ε::: δηλαδή να μπουν τα καθίσματα ή (του)) ή καλό είναι να	έτσι	(.) ((δείχνει με το χέρι
226	το φλουρί; η αδερφή μου βέβαια όχι και τόσο έπεσε το φλουρί μα	έτσι	τίμια γιατί; δηλαδή της
227	μετά για να χυλώσω και τις έτρωγα τις σάρκες [φρούτο [και σαρκοφάγο και	έτσι	(.) σαν να ☒τρωγα
228	συνε κι αυτά τα τεστάκια [που::: [OX (.) τίποτα χειρίζεται:: γουορντ και::	έτσι	για να μάθει να::
229	κρύο; να πάμε στη Ρόδο πώς σου ήρθε η Ρόδος; καλοκαίρι εμείς θα πάμ	έτσι	απ' το @@ όλοι πάνε το
230	εκεί στο Μενίδι στα Λιόσια (.) που τι φταίει; πάνω [E::: δε μιλάμε γ	έτσι	πολύ φτώχεια και [εκεί
231	αίρνουνε (.) εγώ έχω πάει (.) Ιούλιο είχα πάει; στις εκλογές ήταν;	έτσι	; Ιούλιο είχα πάει (.) εκεί
232	ιεί τη λέξη τσίκεν>κοτόπουλο και δεν είναι/ έτσι μπορεί να βγαί		; και είναι μόνο φτερούγες (.)
233	νη; [ε::: και θα αλλάξουνε και το καζάνι να καζάνι; @@@ να το αλλ	έτσι	κάνουν θα αλλάξουνε το
234	όταν βγήκα (.) κρύωνα στο βουνό ναι:: και μετά είδες ακόμα βήχω κ	έτσι	πιάνεις τα συναχάκια (.)
235	έει κάτσε αγκαλιά με τη Χριστίνα και έκαμνε και έκατσαν αγκαλιά σ	έτσι	((δείχνει την κίνηση))
236	ρα με το να φύγεις από δω να πας στην Πάτρα (.) που::: δεν έχει λογική όμ	έτσι	πιστεύω άλλο που:::
237	για να τον παίρνουνε τα λεφτάκια του [είναι έτσι γι☒ αυτούς επ		[είναι ένα επάγγελμα κι αυτό
238	ειώσει (.) και σου λέω εγώ ότι ψηφίζεται ΤΩΡΑ σε εμάς που σπουδά	έτσι	::: ο νόμος αυτός λέει ότι
239	το λουλούδι και του ☒βαλε κι μια σαν ουρίτσα είπα την ουρίτσα να	έτσι	από πίσω για να εγώ της
240	ύ, και κοινωνικού, παρόντος. Επιβεβαιώνεται Benedetto Croce ότι ☒κάθε ιστορί	έτσι	η γνωστή ρήση του

241	από τον αρχέγονο Χριστιανισμό. Αναδείχθηκε τροφός όλων των λαών τη	έτσι	αληθινή πνευματική
242	ολιτειακών διαφορών και διενέξεων. Γίνεται προβληματική έχει άμεσες επιπ	έτσι	φανερό ότι η
243	δικαίου. Με όλα αυτά αναρωτιέται κανείς αν Χριστόν χιλιετία	έτσι	τελειώνει η δεύτερη μετά
244	ε τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών. Εισάγεται τρόπο κατασκευής	έτσι	μία νέα αντίληψη για τον
245	ε τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών. Εισάγεται τον τρόπο κατασκευής	έτσι	μία νέα αντίληψη για
246	ς εμπορική, έχει 5ετή παραγραφή- μεθοδεύεται Εν όψει των παραπά	έτσι	ώστε απλώς να ξεχαστεί!
247	νέες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος διαμορφώνουμε τους	έτσι	, ώστε να μπορέσουμε να
248	ορθό και όχι να πούμε πού καθίσαμε εμείς αυτό. Ευχα	έτσι	δεν δίδομε ιδιαίτερη σημασία σ'
249	κουλκούτσι να πω κάτι, έκανα μια ας το πούμε σεξουαλική παρενόχληση ...	έτσι	αστική αγωγή για
250	εται ότι κάτι περίεργο συμβαίνει εκεί πέρα - έτσι συμβαίνει κύριε Γερ	έτσι	δεν είναι? οπωσδήποτε
251	στην κατάτμηση έργων στο Δήμο Φαρρών Αχα?ας ακολουθήσει η διαδικασία της δ	έτσι	ώστε να μην
252	βαση στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποκτώντας εκπαιδευτική διέξοδο πέραν τ	έτσι	μία επιπλέον
253	ατα, και ☒ θα τα έπαιρνε με το ξύλο, το οποίο παράδεισο (0.1) έτσι ήταν τα π	έτσι	βγήκε απ☒ τον
254	μεγάλο το ποσοστό ? < εδώ θα πρέπει να ρωτήσω> αν: υπάρχει ☒ είναι	έτσι	: για λίγο ένα γιατρό ☒

